

Sote-rakenneuudistusta tukeva alueellinen valmistelu 2020-2021 Etelä-Pohjanmaalla

**Hankekokonaisuuden suunnitelma
27.4.2020**

Sisällys

1.	Hankkeen tausta	4
1.1	Maakunnan aiempi valmistelutyö	4
1.2	Maakunnan keskeiset kehittämistarpeet	6
2.	Hankkeen hallinnointi	7
2.1	Hankekokonaisuus ja sen tavoitteet	7
2.2	Hankkeen kattavuus ja organisoituminen	9
2.3	Viestintä ja sen suunnittelu	11
2.4	Kansalaisten ja sidosryhmien osallistaminen hankkeeseen	12
2.5	Hankkeen seuranta ja arviointi	13
2.6	Merkittävimmät riskit ja niihin varautuminen	13
3.	Osa-alue 1: Vapaaehtoinen alueellinen valmistelu ja hankekoordinaatio	14
3.1	Osa-alueen tavoitteet	14
3.2	Osa-alueen toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi	14
3.3	Osa-alueen toteutusaikataulu ja vaiheistus suhteessa lainsäädännön valmisteluun	15
3.4	Osa-alueen odotetut toiminnalliset ja taloudelliset vaikutukset	16
3.5	Osa-alueen kokonaiskustannukset	18
4.	Osa-alue 2: Johtamisen ja ohjauksen kehittäminen	19
4.1	Osa-alueen tavoitteet	19
4.2	Osa-alueen toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi	19
4.3	Osa-alueen toteutusaikataulu ja vaiheistus	21
4.4	Osa-alueen odotetut konkreettiset tulokset	23
4.5	Osa-alueen odotetut toiminnalliset ja taloudelliset vaikutukset	26
4.6	Edellisen vaalikauden valmistelussa syntyneen aineiston ja tulosten huomioiminen alueellisessa valmistelussa	28
4.7	Hyvien käytäntöjen ja kansallisesti hyväksi todettujen toimintamallien hyödyntäminen	28
4.8	Tehdyn työn skaalaaminen ja levittäminen	29
4.9	Mahdolliset yhteydet ja suhteet osa-alueeseen liittyviin kehittämishankkeisiin (kansalliset ja alueelliset)	30
4.10	Osa-alueen kokonaiskustannukset	31
5.	Osa-alue 3: Toimintatapojen ja prosessien uudistaminen ja yhtenäistäminen digitaalisten välineiden avulla	32
5.1	Osa-alueen tavoitteet	32
5.2	Osa-alueen toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi	32
5.3	Osa-alueen toteutusaikataulu ja vaiheistus	33
5.4	Osa-alueen odotetut konkreettiset tulokset	35
5.5	Osa-alueen odotetut toiminnalliset ja taloudelliset vaikutukset	36
5.6	Osa-alueen yhteys Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus ohjelman kehittämistyöhön	36
5.7	Toiminnallisen muutoksen ja tietojärjestelmien kehittämisen yhteys hankekokonaisuudessa	38
5.8	Osa-alueessa hyödynnettävät valtakunnalliset toimintamallit ja tietojärjestelmäpalvelut	39
5.9	Kuvaus tehdyn työn skaalaamisesta ja levittämisestä	39
5.10	Mahdolliset yhteydet ja suhteet osa-alueeseen liittyviin kehittämishankkeisiin	40
5.11	Osa-alueen kokonaiskustannukset	41
6.	Osa-alue 4: Yhteistyöaluetasoinen tai muu maakuntien yhteinen kehittäminen	42
6.1	Osa-alueen tavoitteet	42
6.2	Osa-alueen toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi	42
6.3	Osallistuvien alueiden/organisaatioiden roolit ja työpanokset hankkeessa	42
6.4	Osa-alueen toteutusaikataulu ja vaiheistus suhteessa lainsäädännön valmisteluun	43
6.5	Osa-alueen odotetut konkreettiset tulokset	43
6.6	Osa-alueen odotetut toiminnalliset ja taloudelliset vaikutukset	43
6.7	Osa-alueessa hyödynnettävät valtakunnalliset toimintamallit ja tietojärjestelmäpalvelut	44

6.8	Kuvaus tehdyn työn skaalaamisesta ja levittämisestä	45
6.9	Osa-alueen kokonaiskustannukset	45
6.10	Osa-alueen yhteys ja suhde muihin samaan osa-alueeseen liittyvään valtakunnallisiin tai alueellisiin kehittämishankkeisiin	45

1. Hankkeen tausta

1.1 Maakunnan aiempi valmistelutyö

Edellisen sote-uudistuksen aikana Etelä-Pohjanmaalla tehtiin vuoden 2015 hallitusohjelman mukaista valmistelutyötä laaja-alaisesti eri sidosryhmien kanssa (mm. asukkaat, kunnat, järjestöt). Sen toimeenpanosta vastasi Etelä-Pohjanmaan liitto. Tuleva maakunta valmistautui vastaamaan sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden järjestämisestä, tuottamisesta, ohjauksesta ja valvonnasta. Painopistealueina olivat konsernirakenteen muodostaminen, strateginen johtaminen ja sen suunnittelu, talous-, henkilöstö- ja tukipalvelut, ICT- palvelut ja tiedon hallinta. Lisäksi valmisteltiin terveyteen ja hyvinvointiin liittyviä palvelukokonaisuuksia. Valmistelutyötä tehtiin myös yhteistoiminta-alueen yhteistyön vahvistamiseksi eri osa-alueilla (esim. tutkimus-kehittäminen-innovaatio ja osaamistoiminta). Taloushallinnon osalta valmisteltiin myös näkymä vuoden 2021 rahoitushaasteista (ml. riskitarkastelu) silloisen maakuntamallin mukaisesti.

Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin Terveydenhuollon järjestämissuunnitelma (http://www.epshp.fi/files/10946/JS_2018-2021.pdf) on hyväksytty valtuustokaudelle 2019–2021. Järjestämissuunnitelmassa on huomioitu käynnissä ollut maakuntavalmistelutyö. Sosiaalihuollon osalta ei ole yhtenäistä maakunnallista suunnitelmaa, vaan suunnitelmat ovat olleet kunta- tai yhteistoiminta-alueitasoisia.

Alueella ei ole yhtenäistä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen koordinaattorirakennetta. Aiemmassa valmistelussa muodostettiin maakunnallinen hyvinvoinnin tilannekuva ja tehtiin Etelä-Pohjanmaan hyvinvointikertomustyötä. Aikuisten ja päihde- ja mielenterveyspalveluissa muodostettiin maakunnallinen yhteinen käsitys päihde- ja mielenterveyspalvelujen kokonaisuudesta ja pyrittiin yhtenäistämään työkäytäntöjä mahdollisuuksien mukaan.

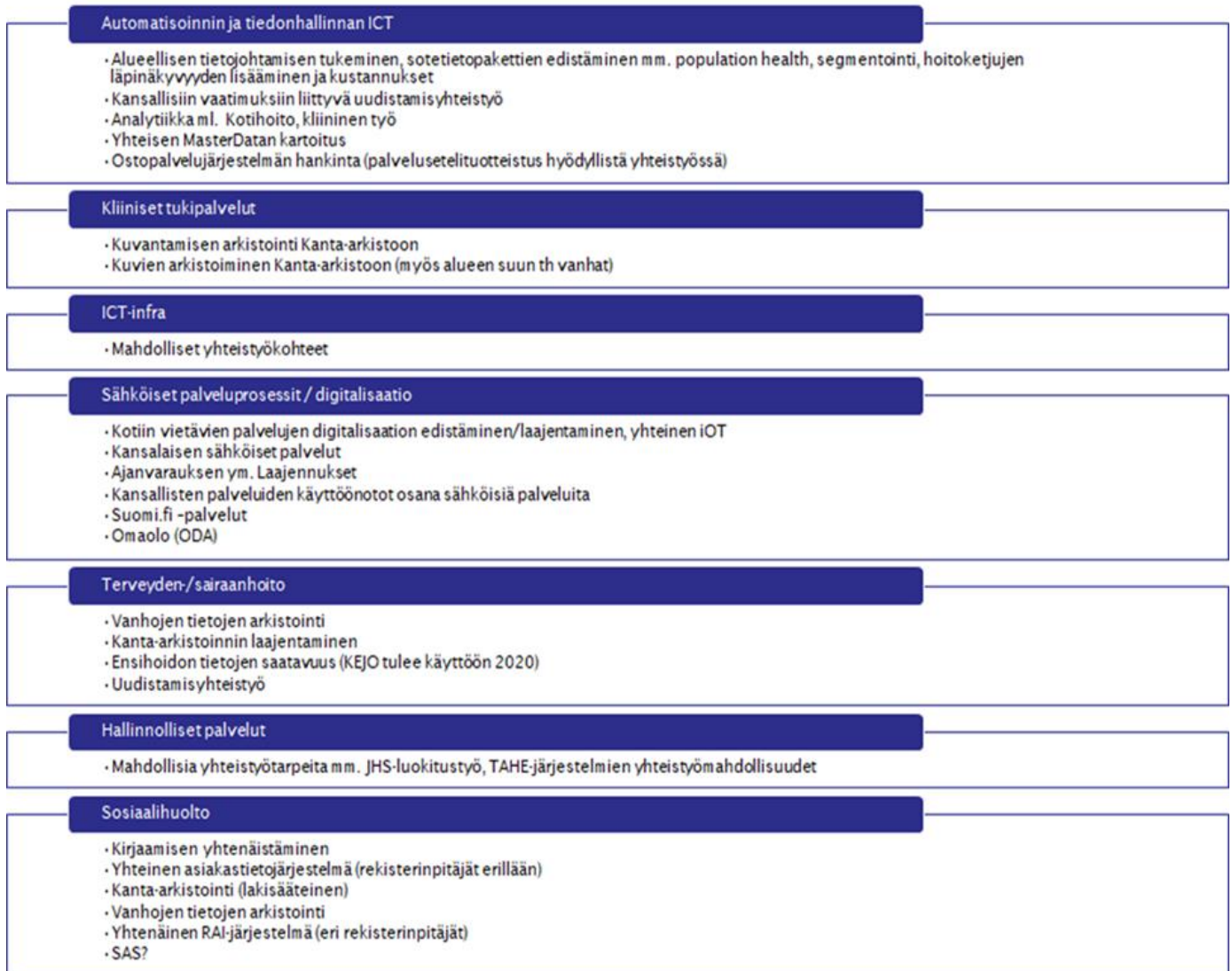
Edellisessä valmistelussa muodostettiin etenemispolkuja ja suosituksia johtamiseen ja tiedolla johtamiseen, määriteltiin kriittisiä tietotarpeita ja pilotoinnissa testattiin johdon raportointityökaluja. Sote-tietopakettien osalta on toteutettu terveydenhuollon palveluissa pilotti sairaanhoitopiirin ja yhden yhteistoiminta-alueen kesken. Sote-tietopaketit tarjoavat luotettavaa ja vertailukelpoista tietoa ohjauksen ja päätöksenteon tueksi.

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen asiakaslähtöisyyden kehittäminen edellyttää asiakaspalautetiedon tehokasta hyödyntämistä päätöksenteon kaikilla tasoilla. Alueen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa on tällä hetkellä käytössä kirjava joukko erilaisia asiakaspalautejärjestelmiä, jotka eivät tue asiakkaan osallistamista ja palveluiden asiakaslähtöistä, systemaattista kehittämistä. Palvelujärjestelmän kansallisessa ohjauksessa on tarve saada valtakunnallisesti yhteismitallista tietoa. Palveluiden asiakaslähtöisessä johtamisessa on tarvetta erityisesti asiakkaiden tuottamalle tiedolle.

Etelä-Pohjanmaalla asukkaiden ja asiakkaiden palvelukokonaisuuksia ja palveluketjuja ei ole systemaattisesti ja yhdenmukaisesti määritelty. Alla mainittujen (NHG, Perlacon ja THL) raporttien ja selvitysten tuloksien perusteella tarve palvelukokonaisuuksien ja -ketjujen määrittelyyn on suuri, kun tavoitteena on taata asukkaille ja asiakkaille yhdenvertaisia ja tarpeenmukaisia palveluja, luoda kustannusvaikutuksia ja hillitä kustannusten kasvua. Haasteen luo yhtenäisen alueellisen organisaattorirakenteen puuttuminen.

Alueella on tarve kehittää yhtenäisempiä toimintamalleja valvontaan palveluiden järjestämisen tueksi. Yksityinen palveluntuottaja tuottaa suuren osan asumispalveluista ja lastensuojelun sijaishuollon palveluista. Lastensuojeluyksiköiden ja perhehoidon valvonnassa haasteita on mm. lasten kuulemisessa ja lapsen äänen huomioimisessa lastensuojelua toteutettaessa.

ICT:n osalta tehtiin eri projekteissa selvitystä nykytilasta ja tavoitetilasta. Maakunnalle laadittiin ICT:n osalta esitys ICT-toimeenpanosuunnitelma linjausehdotuksineen. Valmistelussa tukeuduttiin kansalliseen valmistelutyöhön mm. tiedon ensisijaisen hyödyntämisen arkkitehtuurityöhön, tiedon toissijaisen hyödyntämisen arkkitehtuuriin valmisteluun sekä asiointi- ja omahoito -osa-alueen arkkitehtuuriin sekä tietojohdantamiseen. Edellisen rahoituksen keskeydyttyä todettiin kehittämiskohteita, joita olisi tärkeää alueellisesti edelleen kehittää, mikäli rahoitus ja yhteinen tahtotila saavutetaan (kuva 1.)

Kuva 1. Keskeiset yhteiset ICT-kehityskohteet aiemmasta maakuntavalmistelusta

Aiemman valmistelun jälkeen Etelä-Pohjanmaan kunnat (ml. Isokyrö) jatkoivat yhteistyötään maakunnallisen sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän muodostamiseksi. Kunnat keskeyttivät vapaaehtoisen kuntayhtymän valmistelutyön 2019 lopussa ja päätettiin keskittyä nykyisen hallitusohjelman mukaiseen kehittämistyöhön. Yhteisen organisaation puute luo haasteen yhteisten palveluiden kehittämiselle.

- Väestö ikääntyy, syntyvyys laskussa ja muuttoliikettä alueen ulkopuolelta alueelle vähän
- Kuntien talous on heikentynyt
- Väestön palvelutarpeissa ja kustannuksissa suuret alueen sisäiset erot, sote-palveluiden tarve myös 13 % koko maata suurempi
- Palvelujen saatavuudessa, jatkuvuudessa ja käytössä esiintyy kauttaaltaan eroja
- Alueella asukkaat ovat tottuneet tiettyntyyppisiin palveluihin. Muutos palveluiden toteuttamisessa tulee tehdä osallisuuden menetelmin.
- Alueen asukkailla eivät ole yhdenvertaisia palveluiden saatavuuden ja saavutettavuuden suhteen
- Soten asukaskohtaiset nettokäyttökustannukset ovat 9 % maan keskiarvoa suuremmat
- Alueen kuntien välillä nettokäyttökustannusten erot ovat suuret
- Raskaiden palveluiden käyttöä on liikaa: laitospainotteisuus, matalan kynnyksen paikkojen vähäisyys
- Ennaltaehkäisevien palveluiden puute/hajanaisuus/ vähäisyys, alueellisia hyte-rakenteita ei ole

- Henkilöstön saatavuus ja pysyvyys haasteellisia, työnjaon alueellinen kehittäminen on haastavaa

STM:n ja Etelä-Pohjanmaan maakunnan välinen keskustelu pidettiin 16.1.2020. Keskusteluissa nousivat esille seuraavat teemat.

- Teema 1: Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen ja ehkäisevät palvelut
 - Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteissa ja ehkäisevissä sote-palveluissa on kehitettävää. Tehtävä on kuntien ja kuntayhtymien perustehtävissä sisällä, toimintaan ei ole erillistä maakunnallista toimijaa eikä mandaattia. Toiminta on ohutta, mutta ei onttoa, haasteena kuntien ja toisaalta sosiaalitoimen näkökulman vahvempi mukaantulo kokonaisuuteen.
- Teema 2: Lastensuojelun uudet haasteet
 - Vaativan sijaishuollon laitospaikoista on pulaa. Lastensuojelun haasteet ovat paitsi alueellisia, niin myös kansallisia. Työntekijöistä on pulaa ja samaan aikaan ongelmat monimutkaistuvat, tarvitaan tukea ja osaamisen parantamista.
- Teema 3: Laitospainotteisuuden vähentäminen palvelurakennetta kehittämällä
 - Mielenterveys- ja päihdepalveluissa laitoshoidon käyttöä on kehitettävää. Myös vammaisten palveluissa ja asumismuodoissa on kehitettävää. Laitospainotteisuus on kehittämiskohde. Alueelta puuttuu matalan kynnyksen palvelut ja tällä on selkeä vaikutus raskaampien palveluiden runsaaseen käyttöön.
- Teema 4: Henkilöstön saatavuus
 - Henkilöstön saatavuus on vaikeutunut kesän 2019 aikana. Työnjaon kehittäminen on alueella koettu hankalaksi. Alueen sisäiset erot henkilöstön saatavuudessa ovat olemassa. Ongelmia pyritään ratkomaan työnjakoa parantamalla sekä toimintoja yhdenmukaistamalla.

2. Hankkeen hallinnointi

Hankkeen hallinnoijana toimii Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri. Hallinnointi on päätetty Etelä-Pohjanmaan sote-poliittisessa ohjausryhmässä (10.1.2020 §3) ja lopullinen päätös hallinnoinnista on tehty kuntaliiton kokouksessa 3.2.2020. Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin hallitus on päättänyt osaltaan asiasta 17.2.2020 §38.

2.1 Hankekokonaisuus ja sen tavoitteet

Hankekokonaisuuden tavoitteet ja toimenpiteet on määritelty maakunnan keskeisten kehittämistarpeiden pohjalta. Tavoitteena on kehittää ja yhtenäistää maakunnan järjestämistehtävää, ohjausta ja tuottamisen toimintamalleja sosiaali- ja terveyden huollossa. Kehittämistoimenpiteiden avulla maakunnan asukas saa tarpeenmukaiset, laadukkaat ja oikea-aikaiset sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut. Hankekokonaisuuden avulla pyritään vaikuttamaan kustannuskehityksen hillintään. Hankekokonaisuus muodostuu kolmesta osa-alueesta, joiden päätavoitteet ovat:

Osa-alue 1: Alueella on yhtenäisemmät järjestämistehtävään liittyvät palvelurakenteet ja ohjauksen toimintamallit

Osa-alue 2: Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluverkkoa ja palvelukokonaisuuksia johdetaan ja ohjataan strategisesti alueen erityispiirteet huomioiden, tiedolla johtamisen keinoin

Osa-alue 3: Alueella on toimivia palveluprosesseja, joissa sähköisiä asiointipalveluja sekä digitaalisia työvälineitä hyödynnetään oleellisena osana toimintaa

Hankekokonaisuus muodostuu alueen kuntien yhteiseen sosiaali- ja terveydenhuollon uudistamiseen, joihin liittyy hallitusohjelman mukaisesti:

- palveluiden järjestämistehtävän ja tuottamisen toimintamallien ja ohjauksen kehittämiseen ja yhtenäistämiseen;
- palveluverkkoa koskevaan selvitykseen ja suunnitelmaan;
- palveluketjujen ja -kokonaisuuksien määrittelyyn;
- palveluverkon ja palveluketjujen johtamisen kehittämiseen ja tiedolla johtamiseen;
- tieto- ja viestintätekniisten ratkaisujen yhtenäistämiseen; tai muiden kustannuskehityksen hillintään liittyvien toimenpiteiden valmisteluun.

Tehtyjen arviointien ja STM:n kanssa käydyn keskustelun perusteella **hankekokonaisuuden painopisteiksi ovat valikoituneet hyvinvoinnin ja terveydenedistäminen, palvelurakenteen keventäminen ja tiedolla johtaminen**. Niiden avulla vahvistetaan alueen kyvykkyyttä vastaanottaa järjestämistehtävä. Hankekokonaisuuden tavoitteet nivoutuvat yhteen Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelman ja sen valtionavustushaun kanssa. Alla on kuva hankekokonaisuudesta Etelä-Pohjanmaalla.

Kuva 3. Hankekokonaisuus Etelä-Pohjanmaalla

Etelä-Pohjanmaa on osallisena yhteistyöaluetasoisessa maakuntien välisessä kehittämistyössä Kanta-Hämeen, Satakunnan ja Päijät-Hämeen kanssa. Hankehallinnoijana toimii Kanta-Häme. Kehittämistyö on kuvattu osa-alueella 4.

2.2 Hankkeen kattavuus ja organisoituminen

Hankkeen hallinnoijana toimii Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri. Hankkeeseen osallistuvat Etelä-Pohjanmaan kunnat ja kuntayhtymät sekä Isonkyrön kunta tekevät hankkeen toteuttamisesta hallinnointisopimuksen hanketta hallinnoivan tahon kanssa. Hanke kattaa vähintään 80 prosenttia maakunnan väestöstä. Kuntien, kuntayhtymien ja yhteistoiminta-alueiden päätökset osallistumisista tehdään 29.5.2020 mennessä.

Kuusiokunnat (Alavus, Kuortane, Soini ja Ähtäri) osallistuvat hankkeeseen sosiaali- ja terveystalouden järjestämisvastuullisena Kuusiokuntien sosiaali- ja terveystaloustyönä (KuusSoTe). Kuusiokunnat ovat tehneet sosiaali- ja terveystalouden tuottamista koskevan palvelusopimuksen (ns. kokonaisluottamus sopimus). Pihlajalinna Terveystalouden Oy:n kanssa. Sopimuksessa on sovittu palveluntuottajan sitoutumisesta sote-uudistuksen mukaisiin tavoitteisiin, mm. kustannustehokkuuteen, uusien toimintatapojen ja innovaatioiden mahdollistamiseen sekä lähipalveluiden turvaamiseen. Kuusiokuntien edustajien kanssa tehdään erillinen suunnitelma alueen toimijoiden kanssa tehtävästä yhteistyöstä hankkeen toteuttamisen aikana asiakkaiden tasavertaisen kohtelun turvaamiseksi. Hankkeen toimeenpanovaiheessa huomioidaan myös muut yksityiset palveluntuottajat.

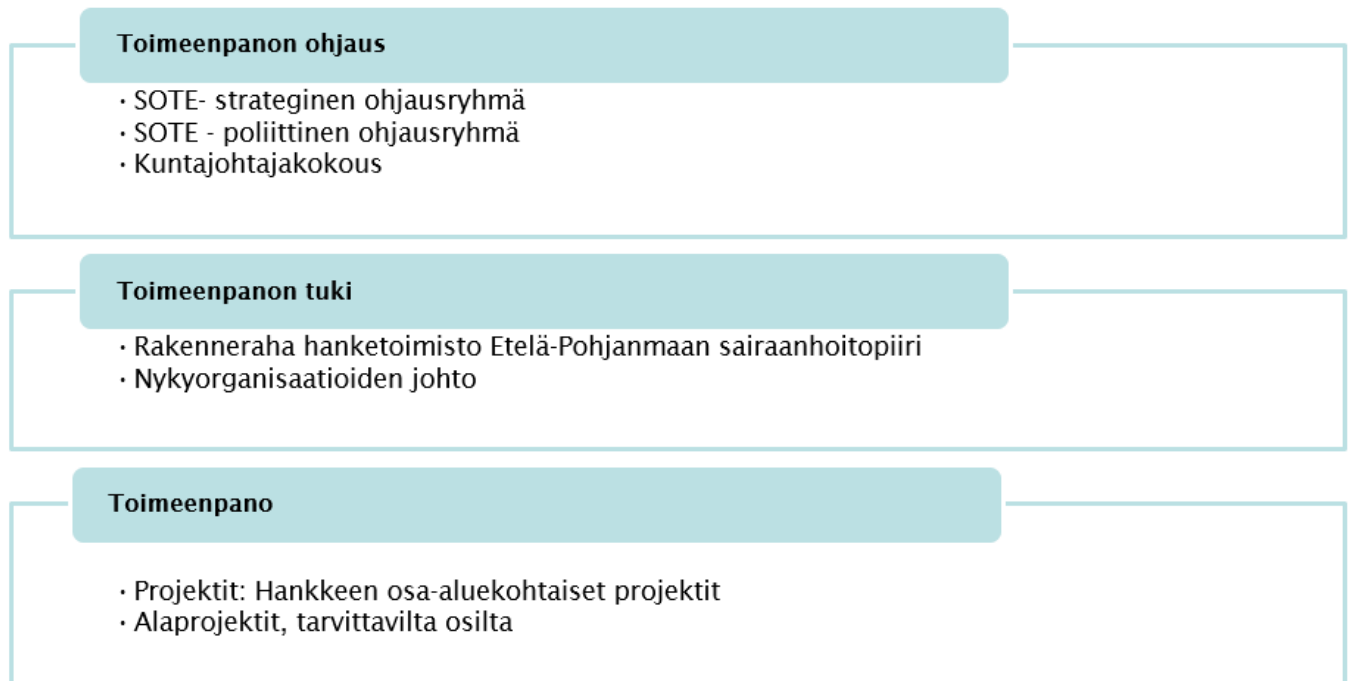
Hankehallinnoija huolehtii hankkeen toteuttamisesta suunnitellun mukaisesti. Hallinnoija vastaa toteutusraporttien ja maksatushakemusten tekemisestä sekä huolehtii tarvittaessa selvitysten ja tietojen antamisesta valtionapuviranomaiselle (STM ja Lounais-Suomen AVI) sekä muusta yhteydenpidosta valtionapuviranomaisiin. Hankehallinnoija vastaa myös valtionavustusselvityksen tekemisestä hankkeen päätyttyä.

Aiemman valmistelun aikana ja sen jälkeen toimintaansa jatkaneita yhteistyöryhmiä hyödynnetään tarkoituksenmukaisella tavalla hankkeen organisoitumisen kokoonpanoissa. Myös poliittisen johdon sitoutuminen ja mukana olo on tärkeää näin laajassa maakunnallisessa uudistusprosessissa. Laaja osallistaminen edesauttaa valmistelua ja luo samalla pohjaa luottamukselle ja syvenevälle yhteistyölle.

Hankkeen alueellinen ohjausrakenne on esitetty kuvassa 4. Hankkeen toimeenpanoa varten muodostetaan strateginen ohjausryhmä. Strategiseen ohjausryhmään hallinnoija nimeää edustajat. Hankkeen strategisessa ohjausryhmässä ovat edustettuina alueen sote-johtajat, Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri (johdon, tietohallinnon ja taloushallinnon edustajat), Eskoon sosiaalipalvelujen kuntayhtymä, perusterveydenhuollon yksikkö, sosiaalialan osaamiskeskus, järjestöjen edustaja, henkilöstön edustaja, E-P:n yrittäjien edustaja sekä STM:n nimeämänä henkilö. Ohjausrakenteessa hyödynnetään olemassa olevaa poliittista ohjausryhmää ja kuntajohtajien kokousta. Poliittinen ohjausryhmä on muodostettu hankkeen valmistelun poliittisten piirijärjestöjen nimeämänä ja se noudattaa maakunnallisen liiton hallituksen voimasuhteita.

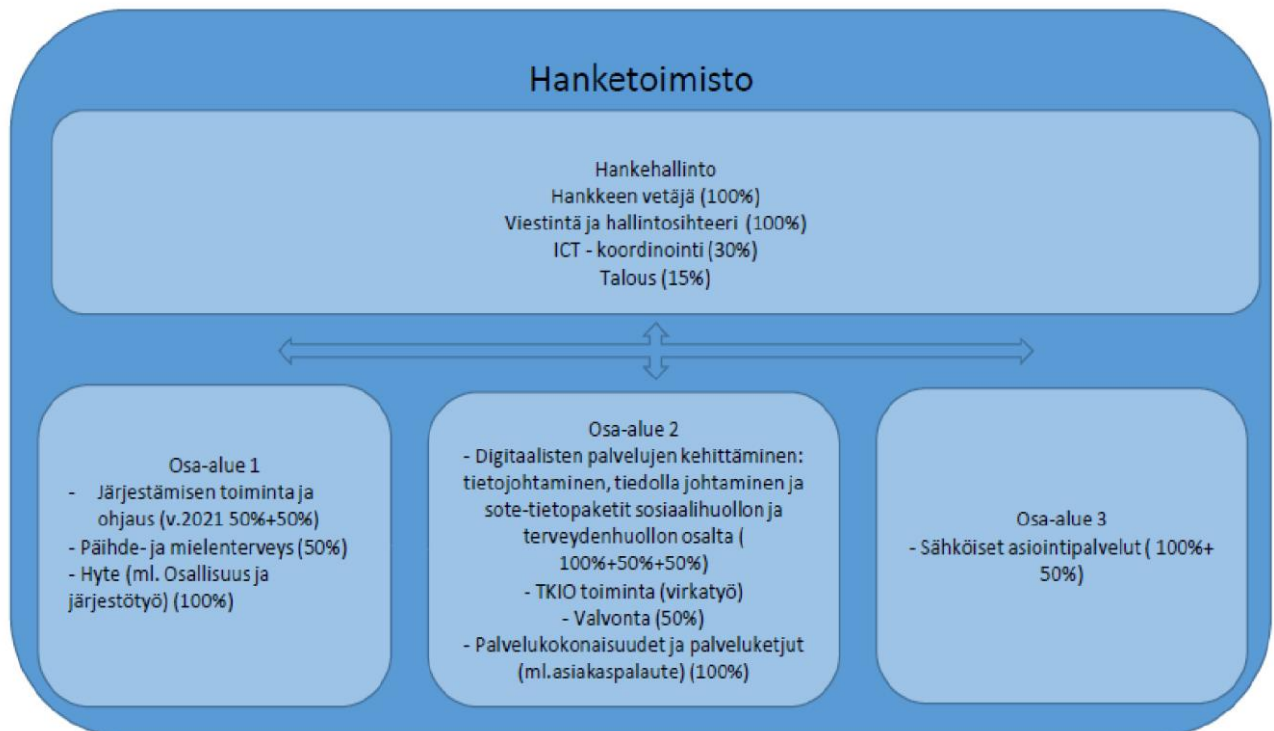
Sote-uudistuksen ja nyt toteutettavan valtionavustushankkeen valmistelun aikana on toiminut maakunnallinen sosiaali- ja terveydenhuollon asiantuntijaryhmä, joka on tukenut hankkeen valmistelua. Ohjausrakenne on osittain yhteneväinen "Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus – hanke" valtionavustushankkeen kanssa.

Toimeenpanon tukeen kuuluvat hankekokonaisuuden henkilöstö, Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiriin, Eskoon sosiaalipalvelujen kuntayhtymän, JIK-peruspalveluliikelaitoskuntayhtymän, Järvi-Pohjanmaan perusturvan, Kuntayhtymä Kaksineuvoisen, Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymän sekä Lapuan ja Seinäjoen kaupunkien ja Ilmajoen ja Isonkyrön kuntien sote-johtajat. Varsinainen toimeenpano tapahtuu hankkeessa muodostettujen osa-alueiden projektien ja niihin sisältyvien mahdollisten alaprojektien kautta maakunnan alueella.

Kuva 4. Alueellinen toimeenpanon rakenne

Hanketoimiston kokoonpano ilmenee alla olevasta kuvasta 5.

Kuva 5. Hanketoimisto

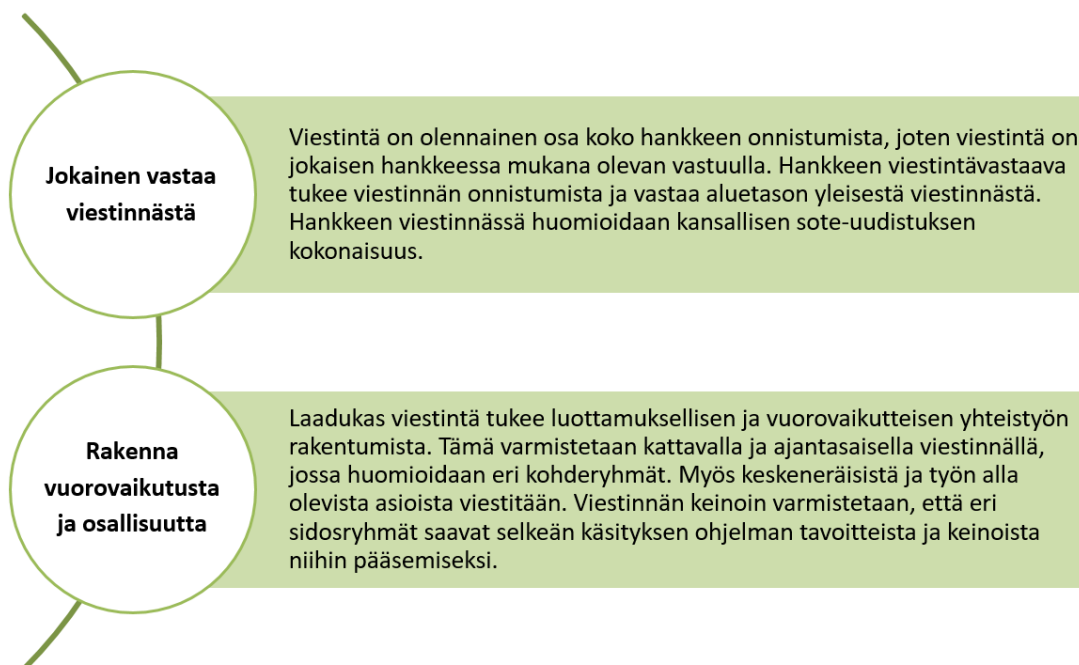
2.3 Viestintä ja sen suunnittelu

Muutosviestinnän tavoitteena on pitää alueen asukkaat, yhteisöjen jäsenet ja keskeiset sidosryhmät tietoisena tilanteesta ja tulevista vaiheista. Täsmällisen viestinnän avulla estetään virheellisen informaation leviämisen. Osallistumis- ja keskustelumahdollisuudet auttavat onnistumaan muutoksen läpiviennissä. Hankkeen viestinnän tarkoitus on ylläpitää myönteistä kuvaa uudistuksesta sekä sitouttaa vuorovaikutuksen kautta sidosryhmiä sen hyväksymiseen ja onnistumiseen. Monipuolisella ja vuorovaikutteisella viestinnällä tuetaan avointa valmistelutyötä. Hankkeen maakunnallinen viestintä sovitetaan yhteen kansallisen viestinnän kanssa.

Viestintä	SYKSY 2020	KEVÄT 2021	SYKSY 2021
Tavoite	Varmistaa yhteinen tavoite ja sen saavuttaminen aikataulun puitteissa. Informoida, vahvistaa sitoutumista ja osallisuutta. Hyödynnetään mm. Innokylää.	Varmistaa vuorovaikutteisella viestinnällä tieto hankkeen etenemisestä ja aikaansaannoksista huomioiden sidosryhmien suhteet sekä riippuvuudet ja viestinnän odotukset.	Viestitään hankkeen tuotoksista, raportoidaan ja suunnitellaan seurantaa.

Kuva 6. Hankkeen viestinnän tavoitteet

Maakunnan viestinnän asiantuntijat muodostavat ryhmän, joka on kokoontunut säännöllisesti edellisen sote- ja maakunta valmistelutyöstä lähtien. Hankkeen lähtökohtana on, että jokainen vastaa viestinnästä, jolla rakennetaan vuorovaikutusta ja osallisuutta (kuva 7).

Kuva 7. Etelä-Pohjanmaan sote-rakenneuudistushankkeen viestintäsuunnitelma.

Hankkeessa hyödynnetään monipuolisia sekä uudenlaisia viestintäkanavia (esim. EPSHP:n O365 työkalu Teams). Käyttöön otetut modernit työkalut tarjoavat uudenlaiset mahdollisuudet hankeviestintään sekä markkinointiin. Viestinnän painopisteet hankkeen eri vaiheissa kuvataan kuvassa 8.

Kuva 8. Viestinnän painopisteet hankkeen eri vaiheissa (Etelä-Pohjanmaan sote-rakenneuudistushankkeen viestintäsuunnitelma).

2.4 Kansalaisten ja sidosryhmien osallistaminen hankkeeseen

Edellisessä valmistelussa laadittiin osallisuussuunnitelma valmisteluajalle ja käynnistettiin maakunnallisen osallisuusohjelman laadinta. Tässä hankkeessa hyödynnetään aiempaa valmistelutyötä asukkaiden, asiakkaiden ja muiden sidosryhmien (esim. järjestöt) osallisuuden ja osallistumisen varmistamiseksi. Lisäksi hyödynnetään STM:n Palvelut asiakaslähtöisiksi -kärkihankkeessa tehtyä Asiakkaiden osallistumisen toimintamallia ja THL:n mm. Innokylään tuottamaan osallisuusmateriaalia. Tässä hankkeessa muodostetaan ja kehitetään asukas- ja asiakasosallisuuden toimintamalleja, jotka skaalataan maakunnan alueelle. Toimintamalleja pilotoidaan mm. päihde- ja mielenterveyspalveluissa. Hankkeessa hyödynnetään myös jo olemassa olevia osallisuuden foorumeita ja malleja.

Osallistuminen ja osallisuus toteutuvat erityisesti kolmen teeman kautta: tiedottaminen, kuuleminen ja kohtaaminen. Viestintä- ja palautekanavina käytetään mm. sosiaalista mediaa, internet-sivuja, erilaiset tapahtumia ja tilaisuuksia ja kaksisuuntaisia palautejärjestelmiä.

Hankkeen strategiseen ohjausryhmään nimetään edustus alueella toimivista kolmannen sektorin toimijoista. Järjestöyhteistyö toteutuu myös mm. yhteistyössä Etelä-Pohjanmaan maakunnallisen monialaisen järjestöyhteistyöryhmän kanssa ja teemakohtaisissa kumppanuuspöydissä. Hankkeessa hyödynnetään monipuolisesti erilaisia yhteiskehittämisen menetelmiä, kuten työryhmätyöskentelyä ja palvelumuotoilua. Hankkeen kehittämisprosesseihin ja -toimenpiteisiin otetaan mukaan koulutettuja kokemusasiantuntijoita ja kehittäjäasiakkaita aina, kun se on mahdollista ja tarkoituksenmukaista.

Alueen asukkaat ja asiakkaat voivat tuoda esille omia näkemyksiään ja vaikuttaa kehittämistyöhön, kuten kuulemis- ja keskustelutilaisuuksissa, digitaalisin menetelmin, oppilaitosyhteistyössä (esim. opinnäyte- ja projektityöt) ja järjestöyhteistyön kautta. Tärkeää on huomioida myös niiden työntekijöiden osallisuus ja osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet, joita hankkeen kehittämistyö koskettaa. Tässä esimiestyöllä on keskeinen merkitys.

2.5 Hankkeen seuranta ja arviointi

Hankkeen toimeenpanoa varten on tehty toimeenpanosuunnitelma, joka sisältää erillisen seuranta ja arviointisuunnitelman. Hankkeessa noudatetaan kansallisen ohjeistuksen mukaista toteutumisen seurantaa ja arviointia. Hankkeen odotetut tulokset, niiden hyödyntäminen ja levittäminen on kuvattu osa-alueittain. Hankkeen kehittämistyössä käytetään Innokylän toimintaympäristöä. Hankkeen hallinnoija rekisteröityy ja liittyy jäseneksi Innokylään, sekä tekee edellytetyt toimenpiteet.

Hankkeen tulokset raportoidaan hankkeen ohjausryhmille. Kyseisten ohjausryhmien, nykyorganisaatioiden ja olemassa olevien muiden alueellisten ohjausryhmien (esim. perusterveydenhuollon yksikkö Ak-sila, SONet BOTNIA) kautta kehittämistyö jalkautuu alueelle.

Hankehallinnoija vastaa hankekokonaisuuden osalta arvioinnissa tarvittavan tiedon tuottamisesta ja sen analysoinnista. Arvioinnissa ja analysoinnissa tuotetaan kuvailevaa arviointitietoa kehittämistoimenpiteiden käyttöönoton edistymisestä ja niiden avulla saavutetuista tuloksista suhteessa hankkeen tavoitteisiin. Arviointisuunnitelmassa hyödynnetään aiemmassa valmistelussa käytössä ollutta sähköistä projektinhallinnan järjestelmää (Thinking portfolio), jonka avulla saadaan seurattua kuukausittain tai tarvittaessa arvioitua useamman kerran eri projekti-kokonaisuuksien etenemistä hankesuunnitelmassa luodun aikataulun mukaan.

Oma-arvioinnissa tehdään lähtötilanteen arviointi ennen kehittämistoimenpiteiden aloitusta. Arviointi ja raportointia saadaan muodostettua sähköisesti suoraan Thinking portfolio -projektityökalun avulla. Hankkeessa muodostetaan projektikokonaisuudet ja niille tarvittavat alaprojektit, joita arvioidaan ja seurataan sähköisen työkalun avulla kuukausittain. Alueella tehty kehittämistoiminta ja pilottien tuottama tieto siirretään Innokylän verkkopalveluun. Samalla tätä kanavaa voidaan hyödyntää osana hankkeen raportointia ja samalla mahdollistetaan tiedon hyödyntäminen ulkoisessa arvioinnissa.

Maakunnassa toimitaan STM:n koordinaatioryhmän täsmentämien ohjelman toimeenpanoa ja rahoituksen kohdentamista koskevien ohjeistusten perusteella. Ohjelman vaikutuksia arvioidaan kaksi kertaa ohjelman aikana. Ohjelman vaikutuksien kokonaisarviointi toteutetaan ulkoisena arviointina, jonka hankkii Sosiaali- ja terveysministeriö. Maakunta toimittaa valtionavustusten edellytysten mukaisesti ulkoisen arvioinnin toteuttamiseksi tarvittavat tiedot.

2.6 Merkittävimmät riskit ja niihin varautuminen

Päätöksenteon monivaiheisuuden vuoksi valmistelutyö hidastuu. Esimerkiksi valmistelussa joudutaan tekemään hankintoja. Riskiä voidaan pienentää selkeällä yhteisellä päätöksentekomallilla. Hankintojen osalta myös rahoituksen epävarmuus vaikuttaa suunnitteluun.

Toteutuksen hidastumiseen vaikuttavat myös mahdolliset vaikeudet saada alueen organisaatioiden henkilöresurssia vapautettua valmistelutyöhön. Osaavien henkilöresurssien puute on merkittävä riski ja joudutaan merkittävästi lisäämään asiantuntijatyön ostopalvelua. Toisaalta yhteistyö alueellisesti ja alueiden välillä vähentää uudistamistyön resurssitarvetta. Valtakunnallinen epävarmuus sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmien toimivuudesta COVID-19 -tilanteessa voi vaikuttaa hankkeeseen.

Palveluiden toteuttamisvaihe vie aikaa ja riskinä ovat toimintaympäristön muutoksien ennakoinnattomuus mm. lainsäädännön muutokset, kansallisten palveluiden rajapintamääritysten ja toteutusten viivästyminen. Esimerkiksi ICT:n näkökulmasta kansallisesti on huomioitava, että kansalliset toteutukset eivät yksi-

nään ratkaise palvelutuotantoa, vaan alueellisella tasolla on tehtävä tietojärjestelmämuutoksia sekä vie-
tävä palvelut osaksi toimintaa. Riskiä voidaan pienentää kiinteällä yhteistyöllä niin kansallisen tason kuin
alueellisen valmistelun kanssa.

Tarvittavat tietojärjestelmäpalvelut aiheuttavat vaateita myös ICT-infrastruktuurille ja siihen vaaditaan
merkittävää työpanosta ja teknologisia ratkaisuja lähitulevaisuudessa. Tämän huomioiminen riittävän ai-
kaisin valmistelussa on keskeinen tekijä sote-uudistamistyön onnistumiselle.

Tietojärjestelmien osalta esimerkiksi talous- ja henkilöstöhallinnon järjestelmien osalta on yhtenäistämi-
sen tarpeita. Muun muassa alueella on vanhentumassa henkilöstöhallinnon järjestelmien sopimuksia
vuoden 2020 lopulla ja olisi toivottavaa, että näiden osalta voitaisiin tehdä mahdollista yhtenäistämis-
työtä, koska tulevasta sote- uudistamisaikataulusta riippuen, järjestelmämuutoksiin olisi järkevä varautua
hyvissä ajoin. Ainakin tulisi välttää kaksinkertaista työtä.

Myös lainsäädännölliset muutoksien ja rekisterinpitäjä muutoksien toteuttaminen tietojärjestelmiin vievät
aikaa ja riittävä varmuus muutoksien ajankohdista tulee varmistaa.

3. Osa-alue 1: Vapaaehtoinen alueellinen valmistelu ja hankekoordinaatio

3.1 Osa-alueen tavoitteet

Osa-alueen päätavoitteena on alueen yhtenäisemmät järjestämistehtävään liittyvät palvelurakenteen ja
ohjauksen toimintamallit. Osa-alueella keskitytään alla oleviin teemoihin:

1. Alueella on paremmat valmiudet palveluiden yhdenmukaiseen järjestämiseen ja ohjaamiseen
2. Alueella on selkeät ja yhtenäiset hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteet. Hankeaikana
alueen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävä on määritelty strategisesti, rakenteellisesti
ja toiminnallisesti.
3. Päihde- ja mielenterveystyön palvelurakenne on selkeämpi ja yhtenäisempi.

3.2 Osa-alueen toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi

Palveluiden järjestämiseen tarvittavan toiminnan ja ohjauksen kehittäminen

- Selvitetään ja laaditaan ennakoivasti alueen käynnistämisvaiheeseen liittyvä taloudellinen arvio ja
siihen liittyvät riskit sekä vaikutukset alueen kykyyn tuottaa sosiaali- ja terveydenhuollon palve-
luita.
- Selvitetään ja valmistaudutaan järjestämistehtäviin henkilöstön-, omaisuusjärjestelyiden- ja sopi-
musten osalta

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävän vahvistaminen strategisesti, rakenteellisesti ja toiminnallisesti

- Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen sisällytetään maakunnan toimintaa ohjaaviin keskeisiin
asiakirjoihin (yhteys osa-alueeseen 2 ja 3)
 - Perustetaan maakunnallista hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä koordinoiva monisektorinen
työryhmä ja määritellään maakunnallisen hyvinvoinnin ja edistämisen koordinoinnista vastaava
taho
-

- Kuntien nimeämien hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen olemassa olevien vastuuhenkilöiden verkoston toiminnan uudelleen käynnistäminen
- Ensimmäisen maakunnallisen hyvinvointikertomuksen loppuunsaattaminen ja hyvinvointisuunnitelman tekeminen
- Kuntien hyvinvointikertomus- ja suunnitelmatyön tukeminen

Päihde- ja mielenterveystyön palvelurakenteen selkiyttäminen ja kehittäminen

- Laaditaan kokonaiskuva (ml. erikoissairaanhoito, sosiaalihuolto, perusterveydenhuolto, ostopalvelut) mielenterveys- ja päihdepalveluiden tarpeesta, järjestämisestä, tuottamisesta ja kustannuksista maakunnassa (yhteys osa-alueeseen 2)
- Analysoidaan tilannekuva ja määritellään maakunnallinen tavoitetila ja toimenpiteet sen saavuttamiseksi (yhteys osa-alueeseen 2)
- Määritellään mittarit, joilla seurataan ja arvioidaan muutosta huomioiden sekä asiakaskokemus, terveyshyöty että kustannukset (yhteys osa-alueeseen 2)
- Laaditaan maakunnallinen mielenterveys- ja päihdepalveluiden kokonaisarkkitehtuuri
 - kartoitetaan muissa maakunnissa/sairaanhoitopiireissä käytössä olevat ostopalveluiden (erityisesti mielenterveyskuntoutujien asumispalvelut) ohjauksen, koordinoinnin ja valvonnan toimintamallit. Laaditaan esitys toimintamallista Etelä-Pohjanmaan alueelle. (yhteys osa-alueeseen 2)
- Kehitetään työntekijöiden osaamista tarvittavan koulutuksen avulla (esim. toipumisorientaatio, näyttöön perustuvat psykososiaaliset hoitomuodot, tutkimukseen perustuvat menetelmät)

3.3 Osa-alueen toteutusaikataulu ja vaiheistus suhteessa lainsäädännön valmisteluun

Ennen hallituksen esitystä:

- Toteutetaan alueen sote-palveluiden taloudellinen tarkastelu. Tehdään selvitys kestävien ratkaisujen löytämiseksi ja ennakoitavuuden lisäämiseksi
- Muodostetaan riskianalyysi talouden näkökulmasta, ja suunnitellaan toimenpiteet riskien alentamiseksi
- Aiemmassa sote-valmistelussa ja tehdyissä selvityksissä tuotettujen aineistojen hyödyntäminen kokonaisuuden suunnittelussa
- HYTE-koordinaattiorakenteen valmistelun käynnistäminen
- Päihde- ja mielenterveystyön palvelurakenteiden selkiyttäminen käynnistyy

Hallituksen esityksen jälkeen:

- Aloitetaan maakunnallisen sosiaali- ja terveydenhuollon rakenteiden suunnittelu ja henkilöstöjärjestelyiden käynnistäminen
- Aiempien sopimusten selvittäminen käynnistyy
- Omaisuusjärjestelyiden selvittäminen ja mallintaminen käynnistyy
- HYTE-koordinaattiorakenteen kehittämisen jatkaminen
- Päihde- ja mielenterveystyön palvelurakenteiden selkiyttäminen ja kehittäminen jatkuu

Lakien hyväksymisen jälkeen:

- Maakunnallisesta sosiaali- ja terveydenhuollon rakenteen ja henkilöstöjärjestelyiden selvittäminen ja valmistelu jatkuu

16 (45)

Päihde- ja mielenterveystyön palvelurakenteen selkiyttäminen ja kehittäminen

- Asiakkaat saavat tarpeenmukaista ja oikea-aikaista palvelua.
 - Hoidon ja palvelun painopiste on siirtynyt varhaisempaan tukeen, matalan kynnyksen palveluita ja kotiin vietäviä palveluita on aikaisempaa enemmän tarjolla. Laitoshoidon (ml. mielenterveyskuntoutujien asumispalvelut) käytetään aikaisempaa vähemmän.
 - Maakunnallinen palvelurakenne ja työskentely ovat yhdenmukaistuneet. Päihde- ja mielenterveyspalvelut ovat tasa-arvoisemmin saatavilla eri puolilla maakuntaa.
 - Palvelut ovat toipumisorientoituneita ja toipumista tukevia sekä näyttöön tai tutkimukseen perustuvia. Kokemusasiantuntijatoiminta on osa normaalia palvelurakennetta.
 - Tieto toimenpiteiden vaikuttavuudesta ohjaa palvelujärjestelmän kehittämistä.
 - NHG:n (2018) analyysin perusteella arvioitiin, että pelkästään perusterveydenhuollon mielenterveyspalveluiden määrää ja vaikuttavuutta lisäämällä voitaisiin psykiatrisen erikoissairaanhoidon kustannuksista säästää 2 miljoonaa euroa.
-

3.5 Osa-alueen kokonaiskustannukset

OSA-ALUE 1 MENOT JA RAHOITUS

MENOT JA RAHOITUS

	Vuosi 2020	Vuosi 2021	Yhteensä
Henkilöstömenot, joista	168 229	466 000	634 229
Projektiin palkattava henkilöstö			0
Työpanoksen siirto	168 229	466 000	634 229
Palvelujen ostot yhteensä, josta	81 000	10 000	91 000
Asiantuntijapalvelut	80 000	8 000	88 000
Matkustus- ja majoituskustannukset	1 000	2 000	3 000
Koulutuspalvelut			0
Muut palvelujen ostot			0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	1 000	1 000	2 000
Vuokrat	4 750	8 500	13 250
Muut menot			0
Investointimenot yhteensä, josta	0	0	0
Aineettomat hyödykkeet			0
Koneet ja kalusto			0
Muut investointimenot			0
Menot yhteensä = Kokonaiskustannukset	254 979	485 500	740 479
- Valtionavustukseen oikeuttamattomat kustannukset			0
- Tulorahoitus			0
- Muu kuin julkinen rahoitus			0
Valtionavustukseen oikeuttavat kustannukset	254 979	485 500	740 479
Hanketoimijoiden omarahoitusosuus	50 996	97 100	148 096
Muu julkinen rahoitus			0
Haettava valtionavustus	203 983	388 400	592 383

4. Osa-alue 2: Johtamisen ja ohjauksen kehittäminen

4.1 Osa-alueen tavoitteet

Osa-alueen päätavoitteena on sosiaali- ja terveydenhuollon palveluverkon ja palvelukokonaisuuksien johtaminen ja ohjaaminen strategisesti alueen erityispiirteet huomioiden, tiedolla johtamisen keinoin. Osa-alueella keskitytään alla oleviin teemoihin:

1. Tiedolla johtamisen tietojärjestelmäpalvelut tukevat alueen johtamista ja ohjaamista, etenkin vahvistetaan alueellisten palveluketjujen analysointia. Vahvistetaan järjestämisen ja palvelutuotannon ohjausta ja johtamista. Vahvistetaan kansallista yhteistyötä. (Yhteys osa-alueeseen 1 ja 3 sekä sote-keskusvalmisteluun)
2. Sote-tietotuotannon ja tietopohjan yhdenmukaistaminen alueellisen ja kansallisen vertailtavuuden vahvistamiseksi.
3. Alueella on sovittu yhtenäisen asiakaspalautejärjestelmän käyttöönotosta, kansallinen kehittämissyö huomioiden. Asiakaspalautejärjestelmän avulla järjestäjä ja tuottaja saavat tietoa palvelujärjestelmän toimivuudesta ja laadusta (yhteys osa-alueeseen 3)
4. Palvelukokonaisuuksien ja palveluketjujen määrittely on aloitettu, kansallisen ohjauksen mukaan. Ikäihmisten geneerisen asiakasohjauksen malli on käyttöönotettu (I&O-hankkeen pohjalta). Jatkosuunnitelma yleisen asiakasohjauksen kuvaamiseksi ja toteuttamiseksi on tehty, alkaen perhekeskuspalveluista. Alueen yhtenäinen muistipotilaan palveluketju on kuvattu huomioiden etelä-pohjalaiset ilmiöt. (yhteys osa-alueeseen 3)
5. Yhtenäiset valvontakäytänteet on käyttöönotettu. Valvonnalla seurataan julkisten, yksityisten, os-topalveluiden sekä palvelusetelillä tuotettavia palveluja ja niiden laatua. (yhteys osa-alueeseen 2 ja 3)
6. Alueen TKIO -toimijoiden yhteistyö on vahvistunut ja rakentunut (yhteys osa-alueeseen 2)

4.2 Osa-alueen toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi

Tietojohtaminen

- Kehittämisen pohjaksi tehdään arvio tietojohtamisen kypsyystasosta alueella yhteistyössä Sote-Digin kanssa
- Laaditaan maakuntatasoinen tietojohtamisen suunnitelma aiemman suunnittelun ja kypsyysarvion pohjalta, huomioiden myös Tulevaisuuden sote-keskus valmistelussa ilmenevät tarpeet ja tiedolla johtamisen osa-alueita (osin kuvattu alla olevissa kokonaisuuksissa)

Sote-palveluiden ja - palveluketjujen toimivuus sekä läpinäkyvyyden lisääminen

- ICT-toiminnalla tuetaan alueen verkostojohtamiseen ja ohjaamiseen tarvittavia tietojärjestelmäpalvelujen kehittämistä, huomioiden järjestäjän ja palvelutuotannon tarpeet sekä kansallisen tahon tuottamat palvelut ja ohjaus
 - Selvitetään sote-palvelutuotannon tilannekuvaa ja suunnitellaan prosessien toiminnan ja kustannusten seuranta
 - Aloitetaan sote-palveluketjujen kustannustehokkuuden seuranta huomioiden sosiaali-huolto, perusterveydenhuolto (ml. suun terveydenhuolto) sekä erikoissairaanhoito. Sosiaali-huollon osalta selvitetään toteutusmahdollisuudet lainsäädännön puitteissa.
- Otetaan sote-tietopaketit käyttöön asteittain

- Tuetaan palveluketjujen kustannusten selvitystä ja mm. ostopalvelukustannusten sisällyttäminen palvelupaketteihin
 - Tiedolla johtamisen järjestelmäpalveluita kehitetään ja automatisoidaan myös talous- ja toimintatietojen osalta. Yhtenäistämistä ja analytiikkaa kehitetään alueella, koska maakunnan kypsyystaso on etenkin edellä mainittujen osa-alueiden osalta alemmalla tasolla kuin valtakunnallisesti keskimäärin (esim. kustannuslaskenta).
- Kehitetään alueellista raportointia ja analytiikkaa alueellisen suunnitelman ja valmistelussa esiin tulevien tietotarpeiden pohjalta. (Yhteys sote-keskus valmisteluun) Huomioidaan kansallinen ohjaus mm. mittareiden osalta.
- Kehitetään analysointiratkaisuja, jotka tukevat maakunnan palvelutuotantoa sekä järjestämistä.

Tietotuotannon yhtenäistäminen

- Yhtenäistämistyö järjestäjän tietomallin mukaisesti vaiheittain yhteistyössä SoteDigin kanssa
- Sote-palvelutuotannon kirjausten yhtenäistäminen huomioiden kirjaamisen monialainen yhteistyö.
- Yhteisten ydintietojen (MasterData) kartoittaminen ja ylläpidon suunnittelu.

Asiakaspalautejärjestelmä

- Osallistutaan kansallisen asiakaspalautejärjestelmän kehittämissyhteistyöhön
- Otetaan käyttöön yhtenäinen asiakaspalautejärjestelmä (yhteys osa-alueeseen 3)
- Lisätään monikanavaisia osallisuuden malleja

Palvelukokonaisuudet ja palveluketjut

- Tunnistetaan keskeisiä palvelukokonaisuuksia ja palveluketjuja sekä tehdään jatkosuunnitelma niiden määrittelystä
- Aloitetaan palvelukokonaisuuksien ja -ketjujen strategisen johtamisen toimintamallin rakentaminen yhteistyössä alueen ja tietohallinnon kanssa (yhteys osa-alueeseen 3)
- Käynnistetään ikäihmisten geneerisen asiakasohjauksen yhtenäisemmän mallin käyttöönotto I&O-hankkeessa luodun asiakasohjausmallin pohjalta. Valmistellaan yleistä asiakasohjauksen mallia, alkaen perhekeskuspalveluista
- Kuvataan muistipotilaan palveluketju hyödyntäen ilmiöpohjaista mallia sekä kehitettävää sähköistä alustaa. Samaan aikaan mallinnetaan systemaattinen tapa palveluketjujen kuvaamiseen (yhteys osa-alueeseen 3)

Yhtenäiset valvontakäytänteet

- Rakennetaan sisäisen auditoinnin malli
- Kehitetään omavalvontaa
- Kehitetään osaamista palveluhankintojen, sopimusten sisällön arvioinnin sekä sopimusvalvonnan osalta
- Rakennetaan kolmiportainen valvontamalli (ennakollinen valvonta, sopimusten ja käynnissä olevan toiminnan valvonta sekä reaktiivinen valvonta)
 - määritellään ohjaus- ja valvontatoimintojen sisällöt ja laatukriteerit
 - määritellään roolit ja valvonnan vastuut sekä tiivistetään yhteistyötä eri toimijoiden kanssa (mm. Valvira, AVI, kunnat/kuntayhtymät, sijaishuoltopaikat ja sijaishuoltoerheet, lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä)
 - otetaan asiakas- ja henkilöstöpalaute osaksi palaute- ja laatuja järjestelmää
- Koulutetaan henkilöstöä viranomaisvalvonnasta ja ohjauksesta

TKIO toiminta

- Valmistellaan sosiaali- ja terveydenhuollon maakunnallinen yhteinen järjestämissuunnitelma.
- Valmistellaan esitys integroidusta maakunnallisesta TKIO-yksiköstä, maakunnan yhteistyötahojen ja muiden maakuntien TKIO-toimijoiden kanssa kansallisesti määriteltävien linjausten mukaisesti.
- Vahvistetaan nykyisten kehittämistoimijoiden yhteistyötä
- Vahvistetaan nykyisten kehittämistoimijoiden tiedon tuottamista tiedolla johtamisen tueksi (yhteys osa-alueeseen 3)
- Vahvistetaan sosiaalityön ja terveystieteiden yliopistotasaisen tutkimuksen toimintaedellytyksiä.

4.3 Osa-alueen toteutusaikataulu ja vaiheistus

Osa-alueen valmistelukokonaisuudet projektoidaan ja projektisuunnitelmien laatimisen yhteydessä vaiheistus tarkentuu mm. käytettävissä olevien resurssien mukaisesti. Alla olevaan taulukkoon on merkitty osa-alueiden keskeisimmät tavoitteet ja niiden toteuttamisen aikataulusuunnitelma.

Tietojohdaminen	SYKSY 2020	KEVÄT 2021	SYKSY 2021
	Kehittämisen pohjaksi tehdään arvio tietojohdamisen kypsyystasosta alueella yhteistyössä SoteDigin kanssa	Laaditaan maakuntatasoinen tietojohdamisen suunnitelmasuunnitelma aiemman suunnittelun ja kypsyysarvion pohjalta ja alueella ilmenevien tarpeiden nojalla huomioiden kansalliset linjat ja yhteistyö. Sisältää tarkennetaan tiedolla johtamisen osa-alueiden osalta, jotka ilmenevät ao. kokonaisuudessa	Tarkennetaan suunnitelmaa tietojohdamisen hallintamallin osalta sekä kansallisten linjausten mukaisesti.
Sote-palveluiden ja -palveluketjujen toimivuus sekä läpinäkyvyyden lisääminen	SYKSY 2020	KEVÄT 2021	SYKSY 2021
	- Alueellisen sote-palvelujen toimintaa, kustannuksia, saatavuutta ja tarpeita analysoivien tietojärjestelmäpalvelujen hankinta ja mahdollisen toteutuksen aloitus erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon (ml. suun terveydenhuolto) tiedoilla. - Sote-tietopaketteihin liittyvät tietojärjestelmäpalvelut kuuluvat yo. kokonaisuuteen omana kokonaisuutenaan - Palveluissa huomioidaan asiakassegmentointi. - Kustannuslaskennan tietojärjestelmäpalveluiden hankinta ja mahdollinen aloitus. - Alueellista raportointia/tietosisältöä laajennetaan huomioiden sote-keskustarpeet.	- Jatketään perusterveydenhuollon prosessien toiminnan ja kustannusten osalta analysointiratkaisun käyttöönottoa sekä selvitetään sosiaalihuollon tietojen sekä ostopalvelutoiminnan tietojen saatavuutta - sote- paketoitiselvitys käynnistetään erikoissairaanhoidon ja yhden perusterveydenhuollon yksikön osaltasekä mahdollisesti myös sosiaalihuollon osalta - Kustannuslaskennan osalta aloitetaan erikoissairaanhoidon kustannuslaskennalla. - Alueellisen raportoinnin osalta laajennetaan tietopohjaa mm. mahdolliset väestöennusteet ja selvitetään ostopalvelutoiminnan tietojen saatavuus sekä mahdolliset tahtitiedot (tarkennetaan sosiaalihuollon tietojen saatavuus) ja laajennetaan	- Laajennetaan analysointia sosiaalihuollon palvelujen ja valmistelussa tulneiden tarpeiden osalta. - Vaikuttavuuden seurantaa karotitetaan yhteistyössä kansallisen ohjauksen mukaisesti. - Kustannuslaskennan osalta aloitetaan laajennus kahteen vapaaehtoiseen perusterveydenhuollon yksikköön (mahdollisesti syksy 2021). - kehitetään alueellista raportointia ja alueellisen tiedon analysointia ja ennakkointia

		mittarointia sote-tarpeiden pohjalta huomioiden kansallinen ohjaus	
Tietotuotannon yhtenäistäminen	SYKSY 2020	KEVÄT 2021	SYKSY 2021
	Aloitetaan suoritekirjausten nykytilan kartoitus sekä kansallisen valmistelun yhteyksien selvitys, osa-projektien suunnittelu Järjestäjän tietomallityön aika- tauluselvitys kansallisen tahon kanssa Aloitetaan MasterData-selvitys aiemman selvityksen pohjalta ja sovitaan keskeiset tarkemmin kuvattavat yhteiset osa-alueet.	Aloitetaan suoritekirjausten yhtenäistäminen huomioiden sosiaalihuolto ja ostopalvelut. Muun toimintakirjausten yhtenäistämistyön aloitus monilaisesti. Tietomallin mukainen yhtenäistämisen vaiheittain talouden ja toiminnan osalta. Työ liittyy keskeisesti analysointiratkaisuihin ja myös masterdata työhön. Jatketaan Masterdata selvitystä sisältöalueittain.	Laaditaan yhteinäistä ohjeistusta tietotuotannon eri osa-alueiden osalta MasterData osalta mahdollisen yhteisen tietojärjestelmäratkaisun käyttöönoton aloitus
Asiakaspalautejärjestelmä	SYKSY 2020	KEVÄT 2021	SYKSY 2021
	Laajennetaan alueella toimivaa laatu-, potilas- ja asiakas- turvallisuustyöryhmän toimintaa ottamalla mukaan sosiaalipalvelut. Kartoitetaan sosiaali- ja terveydenhuollon tarpeet asiakaspalautejärjestelmälle. Osallistutaan kansallisen asiakaspalautejärjestelmän kehittämis-yhteistyöhön. Aloitetaan uusien asukas- ja asiakasosallisuuden toimintamallien pilotointi päihde- ja mielenterveyspalveluista, koska siellä on monen vuoden kokemus esim. kokemusasiantuntijatoiminnasta.	Suunnitellaan maakunnallisesti yhtenäisen asiakaspalautejärjestelmän käyttöönotto. Kehitetään alueellista asiakas- ja potilaspalautejärjestelmää vastaamaan erilaisten asiakasryhmien vaatimuksia. Laajennetaan yhteisen sähköisen potilas- ja asiakaspalauteohjelmaa käyttöä (järjestelmä on jo käytössä erikoissairaanhoidossa ja joissain peruspalveluiden yksiköissä). Käyttöönottoa laajennetaan perusterveydenhuoltoon ja sosiaalihuollon yksiköihin huomioiden kansallinen kehittämis-työ. Osallistutaan kansallisen asiakaspalautejärjestelmän kehittämis-yhteistyöhön. Skaalataan osallisuuden toimintamalleja muihin asiakasryhmiin ja palveluihin.	Otetaan käyttöön maakunnallisesti yhtenäinen asiakaspalautejärjestelmä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa. Sovitaan yhteisistä toimintatavoista asiakaspalauteen raportoimiseksi, mm. asiakkuuskertomukset. Sovitaan osallisuusmallien juurruttamisesta. Yhtenäisestä asiakaspalautejärjestelmästä saatavan palautteen perusteella kehitetään palvelujärjestelmää asiakasta paremmin palvelevaksi.
Palvelukokonaisuudet ja palveluketjut	SYKSY 2020	KEVÄT 2021	SYKSY 2021
	Aloitetaan palvelukokonaisuuksien ja -ketjujen (PKPK) määrittely kansallinen kehittämis-työ huomioiden. Palveluketjujen kuvaamisen prosessin aloittaminen sähköiseen järjestelmään. Muistipotilaan palveluketjun kuvaamisen käynnistäminen hyödyntäen ilmiöpohjaista mallia Ikäihmisten geneerisen asiakasohjausmallin käyttöönoton valmistelun aloittaminen, yleisen asiakasohjausmallin valmistelu, alkaen perhekeskuspalveluista	PKPK:n osalta strategisen johtamisen toimintamallin rakentamisen aloittaminen yhteistyössä alueen ja tietohallinnon kanssa. Palveluketjujen mallinnuksen jatkaminen, rinnalla työskytään palveluketjujen käsikirjaa Muistipotilaan palveluketjun ja asiakkuuspolkujen mallintaminen yhdessä alueen organisaatioiden kanssa Tietojohdamisen alueellisen kokonaissuunnitelman kehittämiseen osallistuminen Ikäihmisten geneerisen asiakasohjausmallin käyttöönotto vaiheittain suunnitelman mukaan, yleisen	PKPK:n osalta strategisen johtamisen toimintamallin edelleen kehittäminen. Ikäihmisten geneerisen asiakasohjauksen malli on käyttöönotettu ja luotu jatkosuunnitelma yleisen asiakasohjauksen kuvaamiseksi ja toteuttamiseksi. Suunnitelma perhekeskuspalveluiden asiakasohjauksen mallista on valmistunut Muistipotilaan palveluketju ja asiakkuuspolut on kuvattu, tehdään jatkotyöhön juurrutus- ja koulutussuunnitelmaa

		asiakasohjausmallin eteenpäin vieminen	
Yhtenäiset valvontakäytänteet	SYKSY 2020	KEVÄT 2021	SYKSY 2021
	Aloitetaan yhtenäiset valvontakäytänteet sosiaalipalveluiden valvonnasta. Valvontakoulutuksen suorittaminen ja alueellinen lisäkoulutus käynnistyy. Sisäisen auditointimallin suunnittelu käynnistyy	Luodaan valvonnan toimintamalli ja käytänteet yhdessä alueen sote-organisaatioiden kanssa. Aloitetaan yhdenmukaistamaan sopimusvalvonta. Sisäisen auditointimallin käyttöönoton valmistelu. Suunnitellaan kolmiportainen valvontamalli.	Sopimusvalvontaa toteutetaan yhdenmukaisesti. Kolmiportainen valvontamalli on käytössä ja alueella on käytettävissä yhdenmukiset valvonnan toimintamallit. Sisäisen auditointimallin tilannearvio.
TKIO toiminta	SYKSY 2020	KEVÄT 2021	SYKSY 2021
	Perustetaan työryhmä suunnittelemaan ja vahvistamaan nykyisten kehittämistoimijoiden yhteistyötä.	Käynnistetään sosiaali- ja terveydenhuollon yhteisen maakunnallisen järjestämissuunnitelman valmistelu. Sosiaalityön ja terveystieteiden yliopistotasaisen tutkimuksen toimintaedellytysten valmistelu. Sosiaali- ja terveydenhuollon tutkimustoiminnan maakunnallisen infrastruktuurin valmistelun käynnistäminen. Keskeisten sosiaalihuollon palveluprosessien ja tietotarpeiden systemaattisen tunnistamisen käynnistäminen. Verrataan valtakunnalliset ja alueelliset tiedon keruut ja sovitaan kerättävästä alueellisesta tiedosta ja tietosisäloistä. Yhteistyön käynnistäminen sosiaalihuollon kirjaamisvalmenuksen jatkohankkeen kanssa (SONet BOTNIA/sosiaalialan osaamiskeskusverkosto) Tiedon keruun ja -tuotannon määrittely sote-integroiduissa palveluissa. Sosiaalisen raportoinnin systemaattisen tiedontuotannon käynnistäminen. Vaikutusten ja prosessien arvioinnin hyvien käytäntöjen ja mittareiden selvittäminen.	Uudistuvasta lainsäädännöstä johtuvien muutosten vieminen osaksi sosiaalihuollon kirjaamisosaamisen kehittämistä. Toimintamallin rakentaminen asiakastyön ja TKIO-toiminnan saumattomalle yhteistyölle. Tehdään esitys maakunnallisesta TKIO-yksiköstä kansallisten linjausten mukaisesti

Taulukko 1. Toteutusaikataulu ja vaiheistus

4.4 Osa-alueen odotetut konkreettiset tulokset

Tietojohdaminen

- Maakunnan tietojohdamisen kypsyystason arvion pohjalta on tehty tietojohdamisen kokonaissuunnitelma. Huomioiden mm.
 - Tietojohdamisen strategia, tavoitetila ja tiedolla johtamisen tiekartta
 - Alueellinen hallintamalli

- Kansallinen ohjaus ja järjestäjän tietomallin mukainen kehitystyö
- TOIVO-hankkeessa tehtävän kansallisen valmistelutyön vaikutukset ja tiedolla johtamisen tietojärjestelmäpalvelut
- Verkostojohtamisen kehittyminen nykyistä laajemman ja helpommin saatavan tiedon avulla

Sote-palveluiden ja - palveluketjujen toimivuus sekä läpinäkyvyyden lisääminen

- Tietojärjestelmäpalvelujen avulla voidaan analysoida, visualisoida ja vertailla alueellisten palveluketjujen toimivuutta ja kustannuksia eri tasoilla tai eri tavoilla ryhmitellen ml. asiakassegmentit
- Sote-tietopakettien avulla voidaan vertailla sekä alueellisesti että kansallisesti palvelutuotantoa ja sen kustannuksia, edellyttäen, että sosiaalihuollon tietoja voidaan käyttää.
- Alueellinen analysointi ja raportointi ovat sote- alueen toimijoiden käytössä, huomioiden kansalliset kehityskohteet.
- Alueellinen tietoallas ja tiedon automatisointi on käytössä/kehittyy usealla osa-alueella (mm. keinoälyn toteutus ja testaus analysoinnin tueksi, tässä tehdään myös alueiden välistä yhteistyötä).
- MasterDatan keskeiset osa-alueet kuvattu ja tietotekninen ratkaisu suunniteltu.

Tietotuotannon yhtenäistäminen

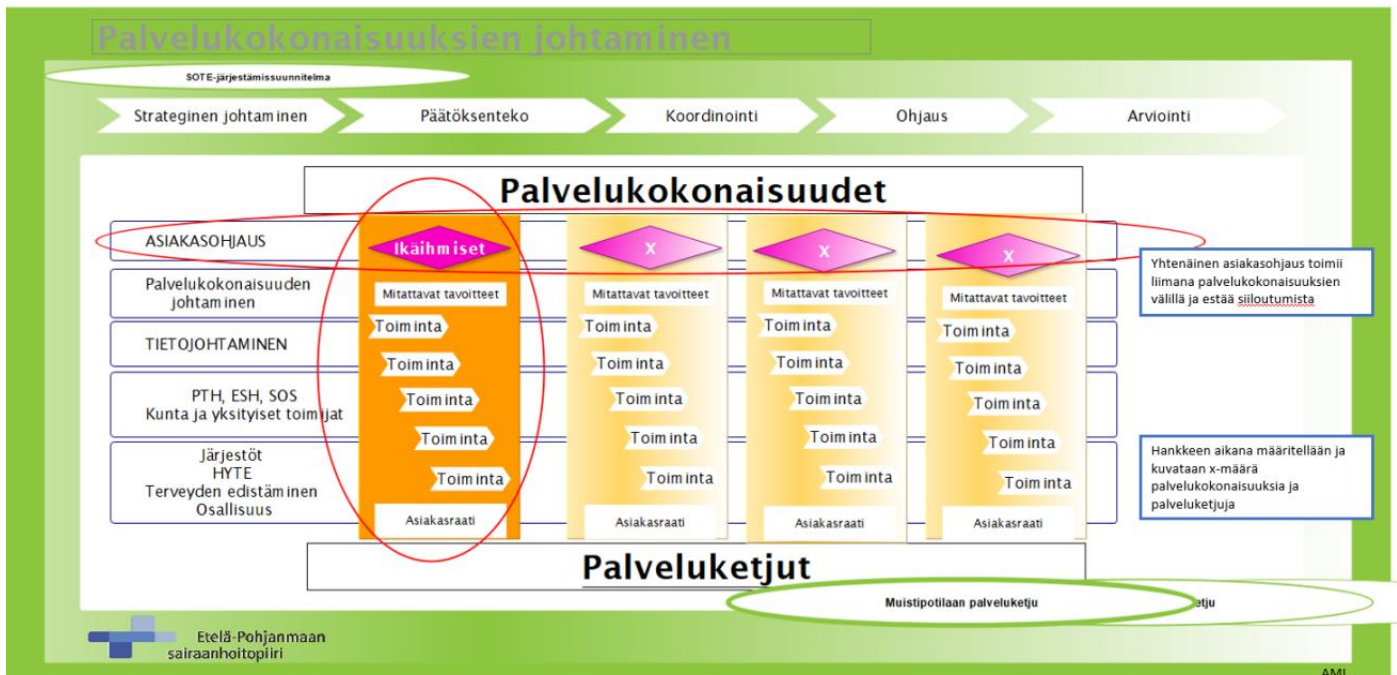
- Yhtenäistämissuunnitelma järjestäjän tietomallin mukaisesti vaiheittain
- Yhtenäistämissuunnitelma sote-tietojen (mukaan lukien suoritekirjaukset) kirjauskäytäntöjen toteutuksesta
- Alustava alueellisen MasterDatan hallintamalli

Asiakaspalautejärjestelmä

- Yhtenäinen asiakaspalautejärjestelmä on otettu käyttöön
- Monikanavaisia asiakas- ja asukasosallisuuden malleja ja toimintakäytäntöjä on käytössä
- Yhtenäisestä asiakaspalautejärjestelmästä saatavan palautteen perusteella kehitetään ja korjataan palvelujärjestelmää asiakasta paremmin palvelevaksi

Palvelukokonaisuudet ja palveluketju

- Hankkeen aikana keskeiset palvelukokonaisuudet ja palveluketjut on tunnistettu ja jatkosuunnitelma niiden määrittelyn tueksi on kirjattu.
 - Ikäihmisten asiakasohjauksen geneerinen malli on käytössä asteittain tehtävän suunnitelman mukaisesti. Yleinen asiakasohjauksen mallin kuvaus on aloitettu, perhekeskuspalveluissa, hyödyntäen ikäihmisten asiakasohjauksen mallista saatuja kokemuksia.
 - Muistipotilaan palveluketju on valmis. Palveluketjujen rakentaminen on mallinnettu ja käsikirjan laadinta on aloitettu.
 - Pitkän aikavälin tuloksena: Etelä-Pohjanmaalla on selkeät, määritellyt, strategisesti johdetut palvelukokonaisuudet ja -ketjut ja asiakas saa palvelut sujuvasti ja tarvelähtöisesti.
-

Kuva 10. Palvelukokonaisuuksien ja palveluketjujen tavoitetilä vuoteen 2025 mennessä.

Yhtenäiset valvontakäytännöt

- Sisäisen auditoinnin malli valmiina
- Omavalvonta on merkittävä osa toimintayksikössä tai toiminnassa toteutettavaa laadunvalvontaa
- Palveluntuottajilla on yhdenmukaiset ja yksikkökohtaiset omavalvontasuunnitelmat.
- Alueella on koulutettu erityisiä valvojia, jotka vastaavat suunnitelman mukaan sosiaalipalveluiden tasapuolisesta valvonnasta, huomioiden ilmoituksenvarainen toiminta, lupahakemukset ja valvonta
- Alueella on toimivat yhteistyömallit palveluiden tuottajien kanssa ja säännöllinen vuoropuhelu tuottajien kanssa
- Alueella on yhtenevä lausuntokäytäntö tuottajille, jotka aloittavat toiminnan
- Alueella on yhteneväinen ohjeistus tarkastuskäynneistä ja tarkastuskertomuksista
- Alueella tehdään sovituksi ja säännöllisesti tarkastuskäyntejä

TKIO toiminta

- Sosiaali- ja terveydenhuollon maakunnallisen järjestämissuunnitelman laadinta on aloitettu
- Integroidusta maakunnallisesta TKIO-yksiköstä on tehty valmisteltu esitys kansallisten linjausten mukaisesti
- Nykyisten kehittämistoimijoiden (esim. perusterveydenhuollon- ja terveydenedistämisen yksikkö, sosiaalialan osaamiskeskus) yhteistyö on järjestäytynyttä
- Sosiaali- ja terveydenhuollon tietotuotanto tukee systemaattisesti tiedolla johtamista
- Sosiaalityön ja terveystieteiden yliopistotasaisen tutkimuksen toimintaedellytykset ovat vahvistuneet ja sen rakenteesta on valmisteltu esitys

4.5 Osa-alueen odotetut toiminnalliset ja taloudelliset vaikutukset

Tietojohdaminen

- Tietojohdamisen suunnitelma yhdenmukaistuu ja strateginen ohjaus vahvistuu.
- Yhteisen suunnitelman pohjalta vahvistetaan johtajuutta sen eri tasoilla, huomioiden mm. strategiset linjaukset, toiminnalliset prosessit, tietotuotanto ja tiedon hyödyntäminen ja verkostojohtaminen
- Palvelujärjestelmä pystyy reagoimaan väestön palvelutarpeisiin, ja mahdollisesti jopa ennakoimaan niitä.
- Tiedonsaanti helpottuu, jolloin palveluprosessien ohjaus on tarkoituksenmukaisempaa ja tehokkaampaa
- Voimavarat (mm. talous- ja henkilöstöresurssit) ovat optimaalisessa käytössä ja niiden kohdentaminen on tarpeenmukaista.
- Olemassa olevan tilasto- ja rekisteritietoa saadaan laadukkaammaksi, jolloin palveluiden kustannuksista, laadusta ja tuloksista saadaan luotettavampi kuva palveluiden sisällöllistä ja parannetaan ohjausta.
- Alueen kokonaisvaltainen johtaminen kehittyy alueelliset erityispiirteet huomioiden

Sote-palveluiden ja - palveluketjujen toimivuus sekä läpinäkyvyyden lisääminen

- Sote-tietopakettien avulla voidaan tuottaa luotettavaa vertailutietoa ja kustannustietoa ohjauksen ja päätöksenteon tueksi, myös kansallisesti.
- Palveluketjujen analysoinnin ja sote-tietopakettien avulla tuotettavan vertailutiedon kautta palvelutuotannon analysointi ja palvelutuotannon kehittäminen mahdollistuu. Palvelutuotantoa voidaan vertailla ja löytää parhaimmat käytännöt toiminnan kehittämisen tueksi
- Alueellisen palvelutuotannon kehittäminen ja yhtenäisempi palvelutuotannon kustannuskehitys mahdollistuu, jolloin talouden ja toiminnan suunnittelu ja ohjaus paranee.
- Palvelutuotannon osalta löydetään tärkeimmät kehitettävät painopistealueet, jolloin palvelutuotantoa voidaan alueellisesti kehittää ja kohdentaa tarpeen mukaisesti.
- Alueellisen raportoinnin kehittämisen avulla voidaan seurata alueellisesti yhteisesti sovittujen kehityskohteiden toteutumista sekä tarvittaessa tuottaa tietoa kansallisiin tarpeisiin.

Tietotuotannon yhtenäistäminen

- Mahdollisimman kattava tietojen yhdenmukaisuus ja alueiden vertailukelpoisuus vahvistaa ohjausta
- Kansallinen vertailtavuus paranee yhteisen tietomallin hyödyntämisen avulla
- Kirjausten yhtenäistäminen on parantaa sekä alueellista että kansallista tiedolla johtamisen luotettavuutta.
- Yhteisten ydintietojen sopiminen ja ratkaisu mahdollistaa keskeisten tietojen ylläpidon yhdessä paikassa ja niiden hyödyntämisen useissa eri tietojärjestelmäpalveluissa ja tiedolla johtamisen tukena. Näin ollen yhteisellä ydintietojen hallinnalla alennetaan kustannuksia tietojen ylläpidon, järjestelmäintegraatioiden ja tietojen hyödyntämisen osalta.

Asiakaspalautejärjestelmä

- Toiminnan ja palveluiden suunnittelussa, ohjauksessa, toteutuksessa ja arvioinnissa otetaan huomioon asukkaiden ja palveluiden käyttäjien näkemykset.
- Tulokset tukevat palvelutuottajia kehittämään tuottamiaan palveluja ja antavat järjestäjälle ja päättäjille tietoa palvelujärjestelmän toimivuudesta asiakkaan näkökulmasta.
- Asiakaspalautejärjestelmästä saatavat tulokset antavat asiakkaille ja kansalaisille tietoa asiakas-tyytyväisyydestä, jota he voivat hyödyntää hoidon ja palvelujen vertailussa ja valinnassa.
- Asiakkaiden ja asukkaiden vaikutus- ja osallistumismahdollisuudet sote-palveluissa ovat yhtenäistyneet, lisääntyneet ja palveluita on muotoiltu yhdessä asukkaiden kanssa.

Palvelukokonaisuudet ja palveluketjut

- Tukevat asiakaslähtöisyyttä sekä palveluiden integraatioita, johtamista ja ohjaamista
- Luovat pohjaa palvelukokonaisuuksien ja -ketjujen muodostumiselle sekä alueen yhtenäisemmille toimintatavoille. Lisäksi vastuunjako ero toimijoiden välillä selkiytyy.
- Saavat aikaan asiakkaalle arvoa, kustannusvaikuttavuutta, kustannusten kasvun hidastumista sekä palveluiden vahvistumista ja kehittymistä pitkän aikavälin tarkastelussa
- Mahdollistavat pitkällä aikavälillä henkilöstöressurssien kohdentamisen ja osaamisen hyödyntämisen oikeaan aikaan ja oikeassa paikassa.

Yhtenäiset valvontakäytänteet

- Asiakasturvallisuus lisääntyy
- Asiakkaan ääni ja asiakaskokemus huomioidaan palveluita tuottaessa ja arvioitaessa
- Palvelutuotannon ohjaus ja valvonta on kehittynyt
- Riskien hallinta parantuu
- Varmistetaan, että yksityisten ja julkisten palveluntuottajien palvelut ovat yhtä laadukkaita ja lain edellytyksen täyttävät
- Hankinta- ja sopimusosaaminen on lisääntynyt
- Ongelmiin varautuminen on lisääntynyt ja siihen osataan varautua
- Tietoturva-vaatimukset osataan huomioida sopimuksissa ja käytänteissä
- Valvontaosaaminen lisääntyy ja resurssi kohdentuu oikein

TKIO toiminta

- Sosiaali- ja terveydenhuollon maakunnallinen järjestämissuunnitelma vahvistaa alueen yhteistyötä ja yhtenäisempien toimintakäytäntöjen kehittämistä sekä käyttöönottoa
 - Sote-kehittäminen on monialaista ja toimijoiden yhteistyö on entistä tiiviimpää
 - Alueen strateginen johtaminen on vahvistunut lisääntyneen tietotuotannon avulla
 - Alueella tehtävän sosiaalityön ja terveystieteiden tutkimustyön edellytykset ovat parantuneet
 - Asiakkaiden palvelut integroituvat eheämmäksi kokonaisuudeksi
-

4.6 Edellisen vaalikauden valmistelussa syntyneen aineiston ja tulosten huomioiminen alueellisessa valmistelussa

Maakunnan aikaisemman vaalikauden valmistelutyötä on kuvattu osin kappaleessa 1.1. Aiemman valmistelun tuotokset hyödynnetään tämän hankekokonaisuuden toteuttamisessa. Ennen nykyisten valtionavustushankkeiden hakuajan käynnistymistä järjestettiin 21.11.2019 ”Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus inventointi-aamupäivä”, jossa käytiin tiivistetysti läpi aikaisemman valmistelun ja kehittämisprojektien sisältö. Nuo koosteet on otettu huomioon hankevalmistelussa.

Edellisen vaalikauden valmistelun hyödyntämistä edesauttaa se, että valmistelu oli laaja-alaista ja tämän hankkeen suunnittelutyöhön on osallistunut henkilöitä, jotka olivat edellisessä valmistelussa mukana. Sote-uudistuksen ja nyt toteutettavan valtionavustushankkeen valmistelun aikana on toiminut maakunnallinen sosiaali- ja terveydenhuollon asiantuntijaryhmä, joka tukee ja linjaa hankkeen valmistelua.

Aiemmassa valmistelussa on tehty kehittämistyötä mm. ICT:n, tietojohdamisen, Sote-palveluiden ja -palveluketjujen toimivuus sekä läpinäkyvyyden lisääminen, tietotuotannon yhtenäistäminen, asiakaspalautejärjestelmän, palvelusetelikäytänteiden, palvelukokonaisuuksien ja palveluketjujen sekä TKIO toiminnan osalta. Hankevalmistelussa on nostettu aiemman sopimus- ja konsernivalmistelun pohjalta omaksi kokonaisuudeksi valvontakäytänteiden kehittäminen.

Hankekokonaisuuden tavoitteet ja toimenpiteet perustuvat aiempaan valmisteluun. Hankkeessa hyödynnetään Etelä - Pohjanmaan terveydenhuollon järjestämissuunnitelmaa vuosille 2018–2021 (http://www.epshp.fi/files/10946/JS_2018-2021.pdf). Merkittäviä aiemman valmistelutyön osuuksia ovat olleet kansalliset kärkihankkeet I&O ja LAPE.

4.7 Hyvien käytäntöjen ja kansallisesti hyväksi todettujen toimintamallien hyödyntäminen

Hankkeessa hyödynnetään sekä kansallisia että alueellisia hyviä käytäntöjä ja toimintamalleja. Alla olevaan taulukkoon on esimerkinomaisesti koottu keskeisiä hyödynnettäviä malleja, joilla tuetaan hankkeen tavoitteiden saavuttamista.

Lähde	Käytänteet ja toimintamallit	Hyödynnetään esimerkiksi
I&O	KAAPO-asiakasohjausyksikkömalli Asiakasohjausyksikkö -toimintamalli Maakunnan yhteen sovitettu ikäihmisten palvelukokonaisuuden suunnitelma	Asiakasohjauksen yhtenäistämisessä ja palvelutarpeen arvioinnin kehittämisessä I&O:n toimenpideohjelma Omaishoidon toimintamalli
LAPE	Systeeminen lastensuojelu Perhekeskustoimintamalli Näyttöön perustuvat koulutukset (esim. ihmeelliset vuodet, lapset puheeksi) LAVA – ja osallisuus Perheystävällinen työpaikka	Monialaisen tiimityön tekeminen yhtenäisen toimintamallin mukaisesti, jotta lapsi saa palvelut oikea-aikaisesti ja tarpeen mukaisesti Hallintorajat ylittävä yhteistyö
THL	Innokylän materiaalit Kysy ja kuuntele - hanke Huomisen terveyskeskus – valmennusohjelma Sosiaalihuollon kansalliset palvelutehtäväluokitukset AVAIN – mittari	Asiakasosallisuuden vahvistamisessa ja palvelun laadullisessa kehittämisessä. Kirjausten yhtenäistämistyö, Masterdata yhtenäistämistyö Aikuissosiaalityön vaikuttavuuden arviointi

	PKPK – verkosto	Palvelukokonaisuuksien ja palveluketjujen kuvaamisessa
STM	Palvelut asiakaslähtöisiksi -kärkihankkeessa TOIVO-hanke mm. arkkitehtuurityö	Kansallisesti tuotettavien palvelujen ja suositusten hyödyntäminen alueellisessa tiedolla johtamisessa
SoteDigi	Virta-hanke, tiedolla johtamisen kehitystyö mm. järjestäjän tietomalli	Tiedolla johtamisen yhtenäistäminen, tietotuotannon yhtenäistäminen
Tiedonhallintalaki	mm. Tietojärjestelmäarkkitehtuurityö	Tiedonhallintalain velvoitteiden täyttäminen
Muut:	Asiakaslähtöisyyden kehittämisverkosto – sote	Asiakkaan tarvitseminen palveluiden sujuvoittaminen ja palveluiden jatkuvuus toteutuu

Taulukko 2. Hyvien käytäntöjen ja kansallisesti hyväksi todettujen toimintamallien hyödyntäminen

4.8 Tehdyn työn skaalaaminen ja levittäminen

Hankkeessa huomioidaan alueen sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatioiden kehittämisen kypsyysvaihe ja mahdollisuudet osallistua kehittämistyöhön. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että hankkeessa kehittämistoimenpiteitä pilotoidaan esim. tietyllä alueella, organisaatiossa tai tietyn asiakasryhmän osalta. Tämän jälkeen työtä laajennetaan systemaattisesti ja suunnitelmallisesti koko maakunnan alueelle tai muihin asiakasryhmiin. Hankkeessa myös skaalataan ja levitetään muualla kehitettyjä hyviä käytäntöjä ja toimintamalleja alueelle (ks. 4.8) ja kuvataan hankkeen tuotokset siten, että ne ovat valtakunnallisesti hyödynnettävissä.

Taulukossa 3. aikataulutaulukko kuvataan pilotoinnista enemmän ja eri vaiheessa laajentaminen.

Tietojohdaminen	Kehittämisen pohjaksi tehdään arvio tietojohdamisen kypsyystasosta alueellisessa yhteistyössä laaditaan suunnitelma, jota tarkennetaan vaiheittain huomioiden kansallisesti saatava ohjeistus.
Sote-palveluiden ja palveluketjujen toimivuus sekä läpinäkyvyyden lisääminen	Alueellisen sote-palvelujen toimintaa, kustannuksia, saatavuutta ja tarpeita analysoivien tietojärjestelmäpalvelujen (tj) hankinta ja mahdollisen toteutuksen aloitus erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon (ml. suun terveydenhuolto) tiedoilla. Huomioiden asiakassegmentointi. Sote-tietopaketteihin tarvittavien ja aloitus esh ja esim. 1-2 pth yksikön kanssa. Ostopalveluiden ja sosiaalihuollon tietojen saatavuus ja hyödyntämismahdollisuus selvitetään. Kokonaisuus laajennetaan alueelle organisaatioiden omien aikataulujen mukaisesti vaiheittain. Kustannuslaskennan tietojärjestelmäpalveluiden hankinta ja aloitus esh:n osalta sekä myöhemmin 1-2 perusterveydenhuollon yksikön osalta. Laajennetaan myöhemmin alueelle.
Tietotuotannon yhtenäistäminen	Aloitetaan sote-kirjausten nykytilan kartoitus sekä kansalliset ohjeistukset ja suhteutetaan yhtenäistämistyö niihin. Huomioidaan palveluketjujen analyyseihin tarvittava yhtenäistämistyö. Aloitetaan järjestäjän tietomallityö. Alueellinen toteutus tarkentuu selvityksen yhteydessä yhteistyössä alueen kanssa. Huomioidaan tarvittavat muutokset perustietojärjestelmiin.
Asiakaspalautejärjestelmä	Alueellinen yhteinen sähköinen potilas- ja asiakaspalauteohjelma on käytössä erikoissairaanhoidossa ja joissain peruspalveluiden yksiköissä. Käyttöönottoa laajennetaan koko alueelle organisaatioiden omien aikataulujen mukaisesti perusterveydenhuoltoon ja sosiaalihuollon yksiköihin huomioiden kansallinen kehittäminen. Hankkeessa on kehitetty asukas- ja asiakasosallisuuden toimintamalleja, jotka skaalataan maakunnan alueelle. Toimintamalleja pilotoidaan päihde- ja mielenterveyspalveluissa, koska siellä on monen vuoden kokemus esim. kokemusasiantuntijatoiminnasta.
Palvelukokonaisuudet ja palveluketjut	Alueen sote-organisaatioiden toimijoiden kanssa aloitetaan palvelukokonaisuuksien ja palveluketjujen tunnistamis- ja kehittäminen (skaalaaminen), niihin liittyvän tiedolla johtamisen mallin sekä tilanekuvan rakentaminen. Syksyllä 2021 tehdyn työn osalta laajentaminen etenee etenemissuunnitelman ja siihen tehdyn jatkosuunnitelman sekä alueen organisaatioiden päätöksenteon mukaisesti. Muistipotilaan ilmiöpohjainen palveluketjun kuvaaminen ja käyttöönotto aloitetaan ja käyttöönotto tapahtuu pilotoimalla sen toimivuutta alueella. Syksyllä 2021 muistipotilaan palveluketju esitetään hyväksyttäväksi ja jalkautettavaksi suunnitelmien mukaisesti alueen organisaatioissa.

	Yleinen palveluketjujen kuvaaminen mallinnetaan sähköiseen järjestelmään, muistipotilaan palveluketjusta saatuja kokemuksia hyödyntäen. Samalla rakennetaan palveluketjujen mallinnuksen käsikirjaa. Ikäihmisen geneerisen asiakasohjauksen mallin suunnitelmallista käyttöönottoa ja laajentamista toteutetaan vaiheittain alueen sote-organisaatioiden kanssa yhteisesti, alkaen perhekeskuspalveluista.
Yhtenäiset valvontakäytännöt	Alueen valvontakäytäntöiden yhtenäistäminen aloitetaan sosiaalipalveluiden kokonaisuudesta. Aluksi tehdään asumispalveluiden valvonnan osalta kehittämistoimenpiteet ja samalla tavoin kehittämistoimenpiteet laajennetaan muihin sosiaalihuollon osa-alueisiin (ilmoituksen varaiseen ja luvan varaiseen toimintaan). Asumispalveluiden osalta toimintamallin käynnistäminen pilotoidaan yhden organisaation alueella maakunnassa. Alueen sote-organisaatioiden kanssa luodaan yhteiset toimintamallit ja -käytännöt valvontaan sekä yhdenmukaistetaan sopimusvalvontaa. Sopimusvalvonnan skaalaaminen on suunniteltu toteutettavan edellisen periaatteen mukaan. Valvonnan koulutuksessa edetään alueella samanaikaisesti. Lastensuojelun osalta käytäntöjä valvontakäytäntöjä yhtenäistetään ja asiakkaiden kuulemisen osalta ollaan mukana THL:n pilotissa (Kysy ja Kuuntele) koko alueella samanaikaisesti.
TKIO toiminta	Sosiaali- ja terveydenhuollon maakunnallisen yhteisen järjestämissuunnitelman osalta hyödynnetään jo tehtyä terveydenhuollon järjestämissuunnitelmatyötä. Valmistelutyön kautta yhteistyö eri toimijoiden välillä syvenee. Alueen toimijat sitoutuvat yhteiseen tahtotilaan toiminnan kehittämiseksi. Hankeaikana valmistellaan esitys integroidusta maakunnallisesta TKIO-toiminnan järjestämisestä. Alueella vahvistetaan asteittain yhtenäistä sote-tiedon tuottamista ja sen kautta tiedolla johtamista. Sosiaalityön ja terveystieteiden yliopistotasaisen tutkimuksen toimintaedellytyksiä rakennetaan asteittain. Hankkeen lopussa yliopistotason tutkimuksen rakenteesta on valmisteltu esitys alueella hyödynnettäväksi.

Taulukko 3.

4.9 Mahdolliset yhteydet ja suhteet osa-alueeseen liittyviin kehittämishankkeisiin (kansalliset ja alueelliset)

- TOIVO-hanke, VIRTAM-hanke, UNA-hanke ja ERVA yhteistyö
- Huomioitava myös Toisilaki, Tiedonhallintalaki ja niistä annettavat ohjeistukset
- Alueellinen: Tietohallinto (osa-alueet 2 ja 3), TKIO (osa-alue 2), päihde- ja mielenterveys ja HYTE (osa-alue 1) ja jatkuva peilaus koriin 1 ja kansalliseen valmisteluun sekä ohjeistuksiin
- Mahdolliset muut maakunnan hankkeet esim. STM:n Tulevaisuuden sote-keskusohjelma ja Muut kehittämishankkeet
 - riippuvuudet Tulevaisuuden sote-keskusohjelmaan on kuvattu taulukossa 3 (kappale 5.6)
- Toteuttamisessa huomioidaan alueella aiemmin tehty ja suunniteltu kehittämistyö esim. POTKU – hanke, Parempi Arki – hanke, Pro SOS – hanke, Kansakoulu I ja II -hankkeet
- Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin terveydenhuollon järjestämissuunnitelma
- Muut alueelliset kehittämishankkeet (mm. ikäihminen päivystyksessä, alueellisten sähköisten asiointipalvelujen kehittämis-yhteistyö)
- Maakunnallinen hyvinvointisuunnitelma ja -kertomustyö
- Ensisijaisen ja toissijaisen arkkitehtuurityön kehittämis-työ

4.10 Osa-alueen kokonaiskustannukset

OSA-ALUE 2 MENOT JA RAHOITUS

MENOT JA RAHOITUS

	Vuosi 2020	Vuosi 2021	Yhteensä
Henkilöstömenot, joista	255 750	561 750	817 500
Projektiin palkattava henkilöstö	75 000	150 000	225 000
Työpanoksen siirto	180 750	411 750	592 500
Palvelujen ostot yhteensä, josta	378 840	476 685	855 525
Asiantuntijapalvelut	122 000	228 000	350 000
Matkustus- ja majoituskustannukset	6 000	6 500	12 500
Koulutuspalvelut			0
Muut palvelujen ostot	250 840	242 185	493 025
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	1 000	1 000	2 000
Vuokrat	21 000	41 000	62 000
Muut menot			0
Investointimenot yhteensä, josta	0	0	0
Aineettomat hyödykkeet			0
Koneet ja kalusto			0
Muut investointimenot			0
Menot yhteensä = Kokonaiskustannukset	656 590	1 080 435	1 737 025
- Valtionavustukseen oikeuttamattomat kustannukset			0
- Tulorahoitus			0
- Muu kuin julkinen rahoitus			0
Valtionavustukseen oikeuttavat kustannukset	656 590	1 080 435	1 737 025
Hanketoimijoiden omarahoitusosuus	131 318	216 087	347 405
Muu julkinen rahoitus			0
Haettava valtionavustus	525 272	864 348	1 389 620

5. Osa-alue 3: Toimintatapojen ja prosessien uudistaminen ja yhtenäistäminen digitaalisten välineiden avulla

5.1 Osa-alueen tavoitteet

Alueella on toimivia palveluprosesseja, joissa sähköisiä asiointipalveluja sekä digitaalisia työvälineitä hyödynnetään oleellisena osana toimintaa. Toimintaprosessiuudistusta tuetaan ICT-ratkaisujen kehittämisellä ja suunnittelulla. Osa-alueella keskitytään alla oleviin teemoihin:

1. Sähköiset asiointipalvelut ovat osana asiakkaan palveluprosessia

Tavoitteena on kehittää Etelä-Pohjanmaan sosiaalihuollon, perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon toimintaa ja sen järjestämistä tukevia sähköisiä palveluja aidosti toiminnan, asiakkaiden ja SOTE-ammattilaisten tarpeista ja heitä mukaan ottaen ja osallisuutta vahvistaen, kansalliset palvelut huomioiden. Digitaalisten palvelujen toteuttamisessa tavoitteena on myös tukea toimialat ylittävien asiakaslähtöisten palveluketjujen toimintaa ja asiakkaiden omaa toimintaa, jolloin voidaan vaikuttaa palvelutoiminnan tuottavuuteen ja tehokkuuteen.

2. Alueella on varauduttu tieto- ja kyberturvallisuuden vaatimiin toimenpiteisiin

Keskeinen tavoite on tietoturva ja kyberturvallisuuden osalta alueellisen varautumisen yhteistyösuunnitelman laatiminen, jonka pohjalta voidaan aloittaa alueen organisaatioiden kyberturvallisuuden varautumisen ja ohjeistuksen yhtenäistäminen, ja näin parantaa tieto- ja kyberturvallisuuden tilaa sekä reagointinopeutta häiriötilanteihin.

Kyberturvallisuus on yhteiskunnalle kriittisten verkottuneiden toimintojen ja erityisesti tietojärjestelmien varassa toimivan sähköisen toimintaympäristön turvallisuutta. Tietoturvallisuus kohtaa kyberturvallisuuden lähinnä tietoverkkojen kautta esiintyvissä uhkissa tietojärjestelmiä tai niiden varassa toimivia infrastruktuurijärjestelmiä kohtaan. Kyberturvallisuusuhka/-ongelma pahimmillaan vaarantaa tai lamauttaa organisaation toimintakyvyn.

Terveystieteidenhuollossa kyberuhkille alttiita voivat olla mm. erilaiset älylaitteet kuten esim. elintoimintoja ylläpitävät lääkintälaitteet, tietokoneet ja älypuhelimet, ellei suojausista ole huolehdittu.

5.2 Osa-alueen toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi

Tuetaan toimintaprosessien suunnittelua, joissa sähköiset palvelut otetaan käyttöön keskeisenä toimintatapana osana prosesseja. Suunnitelmassa huomioidaan kansallisesti tuotettavat palvelut.

Suunnitellaan sähköisten asiointipalveluiden suunnitelmaa ja tiekarttaa alueellisissa työryhmissä. Pohjana ovat yhteinen alueellinen arkkitehtuuri, nykytilakartoitus (2019) ja ICT kehitysprojektien (kuusi kehityskoria) kanssa yhteistyössä. Toteutuksen osalta tehdään yhteistyötä erityisvastuualueen kanssa soveltuvin osin.

Keskeiset kehittämispaketit sähköisten asiointipalvelujen osalta

- Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen ja ylläpitäminen: Etelä-Pohjanmaan asukkaille suunnat-
tuja hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen sekä ylläpitämiseen liittyviä sisältöjä kehitetään koor-
dinoidusti sekä yhteisen tavoitetilän mukaisesti. Mm. Sähköinen elintapaohjauksen käsikirja.
- Sähköinen asiointi: Asiakkaan palvelutarpeen arviointi sekä sujuva ohjaus ja mahdollistetaan
puolesta asiointi kansallista Valtuudet palvelua hyödyntäen.
- Asiakkaan viestintäkanavien sähköistäminen ja digitalisointi: Asiakkaan ja sote-ammattilaisen
sekä -organisaation väliseen vuorovaikutteiseen viestintään liittyviä palveluja, kuten anonyymi ja
tunnisteellinen neuvonta, esitietojen antaminen sekä tutkimustulosten ja hoitoviestien välitys sekä
palautteen antaminen, kehitetään ja uudistetaan. Aloitetaan CHAT – palvelujen selvitys, huomioi-
den mahdollinen SoteDigi:n palvelu. Suuntima palvelun käyttöönottoa suunnitellaan. Asiakaspä-
laute -ratkaisuja kehitetään kansallisessa yhteistyössä, mukaan lukien valvonnan tarpeet.
- Digitaalisen palvelualusta uudistamistyötä tehdään yhteistyössä erityisvastuualueen kanssa.
- Kotiin vietävät ja omahoidon mahdollistavat palvelut: Asiakkaan omahoidon toteutumista ja seu-
rantaa tukevat palvelut, sekä kotona asumista ja arjessa pärjäämistä tukevat palvelut kuten erilai-
set turva- ja apupalvelut sekä omaseuranta laitteet. Aloitetaan ikääntyneiden palveluiden osalta.
- Etähoiva ja etähoito: Etähoivan sekä etähoidon onnistuminen, fyysisten käyntien tarpeenmukai-
nen korvaaminen videovastaanotolla sekä asiakkaan hyvinvoinnin ja terveydentilan arvioiminen
etämittalaitteita hyödyntäen. Valmistellaan video – vastaanottopalveluiden hankintaa.
- Kansalliset palvelut: Etelä-Pohjanmaan alueellisen näkökulman esille tuominen kansallisessa ke-
hittämisessä sekä tiedon saaminen alueelle kansallisista kehityshankkeista ja kansallisesti tuotet-
tavien sähköisten palvelujen huomioiminen osana kokonaiskehittämistä. Alueella tehdään kehit-
tämisyhteistyötä SoteDigin kanssa. Omaolo-palveluiden käyttöönotto osana palveluiden toteu-
tusta mm. osana hyte-palveluita ja alueellista digitaalista palveluun ohjausta. Suomi.fi- palvelut ja
esim. virtuaalisairaala osaksi palveluprosesseja. Sähköiseen perhekeskukseen liittyvät digitaalis-
ten kansallisten ja alueellisten palveluiden suunnittelu osana etenemissuunnitelmaa.

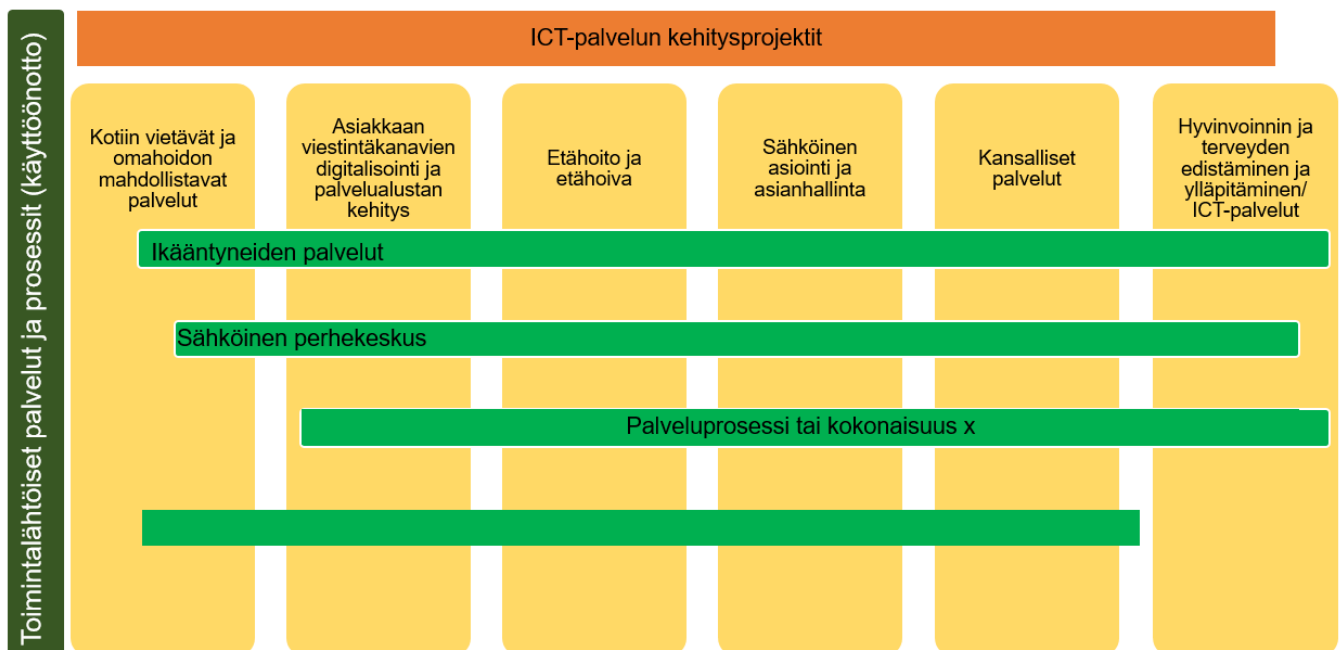
Tietoturva

Laaditaan Tietoturvan, kyberturvallisuuden varautumisen alueellinen yhteistyösuunnitelma ja tarkenne-
taan kyberturvallisuuden ja tietosuojan vastuuta ja tehtäviä alueellisesti.

5.3 Osa-alueen toteutusaikataulu ja vaiheistus

Osa-alueen kokonaisuudet projektoidaan seurattaviksi kokonaisuuksiksi ja vaiheistus tarkentuu projekti-
suunnitelman laatimisen myötä.

Valmistellaan sähköisten/digitaalisten palvelujen suunnitelmaa ja tiekarttaa alueellisissa työryhmissä
2020 alkaen. Kuva 11 kuvaa esimerkinomaisesti vaiheistusta palveluittain. Sähköisten/digitaalisten pal-
velujen tiekartassa/suunnitelmassa tehdään suunnittelua ICT-palveluiden osalta ja yhteen sovitetaan toi-
mintalähtöisten tarpeiden mukaisesti.

Kuva 11. Digitaalisten palvelujen tiekartan rakentuminen

ICT:n osalta kehittämistä tehdään arkkitehtuurinäkökulmasta 6:n (kuva 11) eri kehityskorin osalta sekä alueella tehdyn nykytilan arvion pohjalta.

Sähköiset asiointi- palvelut	SYKSY 2020	KEVÄT 2021	SYKSY 2021
	Valmistellaan sähköisten/digitaalisten palvelujen suunnitelma ja tiekartta alueellisissa työryhmissä. Sähköisten asiointipalvelujen osalta käynnistetään tietojärjestelmäpalvelujenhankintoja huomioiden kansalliset palvelut. Etävastaanotto ja sähköisen viestinnän tietojärjestelmäratakaisujen osalta. Kehitetään ikäntyneiden kotiin viettävien palvelujen kokonaisuutta. Servitetaan Omaolon käyttöönnottoa, osallistutaan SoteDigin tuottaman Omaolon kehitystyöhön Sähköisen asiointipalvelun alustan uudistamisen selvitys yhteistyössä erityisvastuualueen kanssa, huomioiden sote-palvelut ja moniorganisaatiomalli	Tarkennetaan suunnitelmaa huomioiden tietojärjestelmäpalvelujen tilanne ja toiminnan prosessit Sähköisten/digitaalisten palvelujen suunnitelman mukainen palvelujen kehitys/hankinta jatkuu Palvelujen kehittämistä ja käyttöönottoa laajennetaan Omaolon käyttöönottoa laajennetaan organisaatiokohtaisen tahtotilan mukaisesti Sähköisen asiointipalvelun alustan migraation aloitus	Laajennetaan palvelujen käyttöönottoa laadittavan alueellisen suunnitelman mukaisesti Palvelujen käyttöönottoa laajennetaan Omaolon käyttöönottoa laajennetaan organisaatiokohtaisen tahtotilan mukaisesti Palvelujen migraatio jatkuu

	Selvitetään sähköisen asiointipalvelujen laajentamista ja asiakaspalautteen laajentamista sekä mm. Chat-ratkaisua huomioiden kansalliset palvelut Suomi.fi palvelujen käyttöönottojen laajentaminen osana sähköisiä palveluja. Mm. viestit palvelu ajanvarauskutsuissa, selvitetään valtuutuspalvelua sote-sektorilla, tunnistuspalvelun laajentaminen Selvitetään mahdollisen Suuntimatyökalun käyttöönottoa	Käyttöönottojen toteutus aloitetaan. Myös sosiaalihuollon sähköisiä asiakaspalveluja otetaan käyttöön sosiaalihuollon järjestelmän yhtenäistämistyön yhteydessä. Suomi.fi palvelujen käyttöönottojen laajentaminen osana sähköisiä palveluja ja sähköisen asiointialustan suunnittelua yhteistyössä DVV:n kanssa.	Asiointipalvelujen käyttöönottoja suunnitellaan ja toteutus aloitetaan palvelukohtaisesti mm. sähköinen perhekeskus Suomi.fi palvelujen käyttöönottojen laajentaminen osana sähköisiä palveluja
Tietoturva	SYKSY 2020	KEVÄT 2021	SYKSY 2021
	Tietoturvan osalta aloitetaan alueellisen yhteistyösuunnitelman laadinta	Alueellinen tietoturvasuunnitelman ja vastuunjaon suunnitelman hyväksyminen	Toiminnan jalkautus niiltä osin kuin alueellisesti mahdollista

Taulukko 4. Toteutusaikataulu ja vaiheistus

5.4 Osa-alueen odotetut konkreettiset tulokset

Sähköiset asiointipalvelut

Sähköisten/digitaalisten palvelujen alueellinen suunnitelma ja tiekartta on hyväksytty ja toteutus aloitettu.

- Osa sähköisistä palveluista on toteutuksessa/toteutettu mm.:
- Ikäntyneiden kotiin vietävien palvelujen alusta, mukaan lukien omahoidon mahdollistavia palveluja.
- Omaolo maakunnallisessa käytössä vaihteittain
- Suomi.fi-viestit palvelun käytöstä ajanvarauskutsujen lähettämisessä ja muiden suomi.fi-palveluiden käyttöönotot osana palveluprosesseja.
- Sähköisen asiointialustan migraatio (uuden tietojärjestelmäpalvelun käyttöönotto, jossa huomioidaan aiempien palvelujen siirto uudelle alustalle) työ on aloitettu ja
- uusia yhteydenottokanavia mm. videovastaanotot ja CHAT ovat käytössä.
- Elintapaohjauksen sähköinen käsikirja rakentuu
- Asiakaspalautteen anto yhdenmukaistunut
- Sähköisen perhekeskuksen suunnitelma tarkentunut

Tietoturva

- Tietoturva ja kyberturvallisuuden osalta alueellinen yhteistyösuunnitelma on valmis ja suunnitelman mukaisten palveluiden toteutus on aloitettu. Tietosuoja osaaminen on vahvistunut ja koulutusta järjestetään.

5.5 Osa-alueen odotetut toiminnalliset ja taloudelliset vaikutukset

Sähköiset asiointipalvelut

Sähköisten asiointipalvelujen avulla tuetaan kansalaisten mahdollisuuksia ylläpitää itse omaa hyvinvointiaan ajasta ja paikasta riippumattomien palvelujen kautta. Etelä-Pohjanmaan väestö- ja aluerakenteen muutokseen varaudutaan kehittämällä sähköisiä palveluja, jotka mahdollistavat sote-asioinnin ajasta ja paikasta riippumattomasti sekä tukevat kotona asumista. Sote-ammattilaisille digitalisaatio mahdollistaa tuottavamman tavan työskennellä tarjoamalla uusien palveluketjujen ja toimintatapojen tueksi innovatiivisia välineitä ja ratkaisuja. Digitalisaation tarjoamat mahdollisuudet ovat keskeisiä sote-tuottavuuden mahdollistajia yhdessä palvelujen sekä palveluprosessien uudistamisen kanssa.

Asiointipalvelujen sähköistäminen mahdollistaa palvelujen laadullisen kehittämisen ja hillitsee kustannusten kasvua.

Tietoturva

Tietoturvan ja kyberturvallisuuden varautumisen yhteistyösuunnitelman pohjalta saadaan yhtenäistettyä alueellisesti SOTE -organisaatioiden vastuut ja vastuuhenkilöiden tehtävät sekä parannetaan tieto- ja kyberturvallisuuden tilaa ja organisaatioiden reagointikykyä häiriötilanteisiin. Myös alueellinen organisointumisen em. toiminnassa voidaan suunnitella yhteistyösuunnitelman mukaisesti. Tietosuojaan asiantuntemus on vahvistunut ja toiminta yhdenmukaista.

Taloudelliset vaikutukset syntyvät osa-alueiden 1 ja 2 toteutumisesta.

Osa-alueen 3 toimenpiteet tukevat osa-alueiden 1 ja 2 sekä Tulevaisuuden SOTE-keskus -ohjelman tavoitteiden saavuttamista. Sähköisten, digitaalisten ja mobiilipalveluiden avulla sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden saatavuus ja saavutettavuus paranevat. Asiakkaat saavat tarpeenmukaista ja oikea-aikaista palvelua. Tietojärjestelmäratkaisut tukevat yhtenäisen ja ajantasaisen tilannekuvan saamista palvelutarpeista, palveluista ja kustannuksista.

5.6 Osa-alueen yhteys Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus ohjelman kehittämistyöhön

Osa-alueen yhteys Tulevaisuuden sote-keskus -ohjelman tavoitteisiin ja keskeisimpiin toimenpiteisiin on kuvattu alla olevassa taulukossa 5.

Tulevaisuuden sote-keskus-hankkeen tavoite	Tulevaisuuden sote-keskus-hankkeen toimenpide	Yhteys Rakenneuudistus-hankeeseen
Kiireettömään hoitoon ja palveluun pääsee 7 vuorokaudessa. Hoidon ja palvelun jatkuvuus on turvattu.	Sähköisten/digitaalisten palveluiden lisääminen	Sähköinen asiointi mm. Omaolo, sähköinen ajanvaraus, mobiilipalveluiden käyttöönottoa vahvistetaan alueellisen suunnitelman mukaisesti. Omaolon käyttöönottoa valmistellaan syksystä 2020 alkaen
	Asiakkuuksien segmentointi ja tunnistaminen	Suuntima -työkalun käyttöönotto ja PsykRA:n käytön laajentaminen. (Suuntiman osalta syksy 2020)
		Tiedolla johtamisen tietojärjestelmäpalveluiden hankinta selvitetään syksystä 2020.

	Aikuissosiaalityön vaikuttavuuden arviointi (AVAIN)	AVAIN – arviointityökalu (THL)
	Palveluketjujen ja palvelukokonaisuuksien käyttöönotto maakunnan määrittelyn mukaisesti	PKPK:n ja geneerisen asiakasohjausmallin kehittämistyöstä yhteys toiminnanohjausjärjestelmän rakentamiseen. Palveluketjujen läpinäkyvyyden lisääminen tiedolla johtamisen tietojärjestelmäpalvelujen hankinnan edetessä. Käyttöönotto vaiheittain syksy 2020 lähtien.
		Sosiaalihuollon tietojen hyödyntämisen lupaselvityksen tekeminen.
Kotona asuminen on turvattu	Tilannekeskuksen muodostaminen (ml. 116117 -puhelinpalvelu ja E-P:n apu kotona -malli)	Tilannekeskuksen muodostamiseen tarvittavien järjestelmien selvittäminen Omaolon (ml. CHAT) hyödyntäminen syksy 2020 lähtien
		Asiakkaan tilannekuvan laajentaminen vaiheittain syksystä 2021 alkaen.
	Sähköisten palveluiden lisääminen kotona asumisen turvaamiseksi	Etähoiva ja -hoito, etäkuntoutus mm. videoneuvottelut, kotiin vietävät palvelut ja sovellukset.
		Sähköisten palveluiden kotiin vietävien palvelujen aloitus 2020 ja laajentaminen yhteisen suunnitelman pohjalta.
Lasten, nuorten ja perheiden palvelut ovat yhtenäiset ja riittävät	Perhekeskustoiminnan vakiinnuttaminen ja yhtenäistäminen	Sähköinen perhekeskus (kansallisen mallin mukaan) Yksittäisten sähköisten asiointipalveluiden käyttöönotto. Laadittavan sähköisten asiointipalveluiden suunnitelman mukaisesti, jossa toimintälähtöinen näkökulma, suunnitelma alkaen 2020
	Matalan kynnyksen palveluiden vahvistaminen	CHAT (mahdollisesti osana Omaoloa tai oma ratkaisu selvitys 2020), kansalliset palvelut kuten Terveyskylä, käyttöönotto suunnitellaan osana kansallisten palveluiden kokonaisuutta.
	Erytistason palvelut tuodaan perustasolle	Videokonsultaatiot ja etävastaanotto erikoislääkärien ja erityistyöntekijöiden osalta ICT-valmiuden parantaminen ja laajentaminen 2020.
Ennaltaehkäisevät palvelut ovat yhtenäisiä, systemaattisia ja kattavia	Mielenterveysstrategian toimeenpano	Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ja omahoidon mahdollistavat digitaaliset palvelut ja sovellukset. Laadittavan sähköisten asiointipalveluiden suunnitelman mukaisesti, jossa toimintälähtöinen näkökulma, aloitus syksy 2020 alkaen. (yhteys ylläoleviin asiointipalveluihin)
	Elintapaohjauksen toimintamallin luominen ja käyttöönotto	Elintapaohjauksen sähköinen käsikirja, sovelluksen hankinta syksy 2020
		Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ja omahoidon mahdollistavat digitaaliset palvelut ja sovellukset Omahoidon mahdollistavien palvelujen aloitus syksy 2020. Laadittavan sähköisten asiointipalveluiden suunnitelman mukaisesti, jossa toimintälähtöinen näkökulma, aloitus syksy 2020 alkaen. (yhteys ylläoleviin asiointipalveluihin)
Johtaminen on strategista ja perustuu tiedolla johtamiseen alueen toimintaympäristössä	Tiedolla johtamisen hallintamallin ja sen käyttöönoton suunnittelu sekä portaittain toteutus (ml. analytiikkatoiminnan ja tietojohdamisen toimintamalli), tie-	Tietotuotanto järjestäjän tarpeisiin ja kokonaiskuvan aikaansaamiseksi palveluiden tarpeesta, järjestämisestä, tuottamisesta ja kustannuksista.

Alueella on riittävä, osaava ja ammattitaitoinen henkilöstö	totarpeiden systemaattinen tunnistaminen ja kerättävästä tiedosta sopiminen sekä tiedon keruun ja -tuotannon määrittely sote-integroiduissa palveluissa	Alueellinen tietojohdantamisen suunnitelma ja siihen liittyvät hallintamallit 2020- vaiheittain. Alueellisen raportoinnin ja analysoinnin laajentaminen ja kehitys syksystä 2020 eteenpäin vaiheittain.
		Palveluketjujen läpinäkyvyyden lisäämisen ja kustannuslaskennan tiedolla johtamisen tietojärjestelmäpalvelujen hankinnan edetessä. Hankinnan selvitys syksyllä 2021.
	Yhtenäistetään ja systematisoidaan asiakaspalautteen kerääminen	Tietojärjestelmäratkaisut asiakaspalautteen keräämiseksi ja hyödyntämiseksi. Laadittavan sähköisten asiointipalveluiden suunnitelman mukaisesti, jossa toimintalahtöinen näkökulma, aloitus syksy 2020 alkaen.
	TKIO toiminta osaksi perustyötä, vahvistetaan käytäntötkimusta	Tietotarpeiden systemaattinen tunnistaminen ja kerättävästä alueellisesta tiedosta sopiminen Tiedon keruun ja -tuotannon määrittely sote-integroiduissa palveluissa. Tietotuotannon yhtenäistäminen syksystä 2020 alkaen.

Taulukko 5. Osa-alueen kehittämistyön yhteys Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskusohjelman kehittämistyöhön Etelä-Pohjanmaalla

5.7 Toiminnallisen muutoksen ja tietojärjestelmien kehittämisen yhteys hankekokonaisuudessa

Taulukossa 6 on kuvattu hankekokonaisuuden toimenpiteiden yhteys tietojärjestelmien kehittämiseen eri osa-alueilla

Toimenpiteet	Yhteys/ Tietojohdantamisen järjestelmäpalvelut			Yhteys/ digitalisaation edistäminen	
	SOTE-palveluiden läpinäkyvyyden lisääminen ja raportoinnin ja analysoinnin laajentaminen ja kehittäminen	Tuotannonohjaus	Tietotuotannon yhtenäistäminen (myös sisällöllinen työ)	Sähköiset asiointipalvelut	Tietoturva
Maakunnallisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävän vahvistaminen strategisesti, rakenteellisesti ja toiminnallisesti (ml.elintapaohjauksen käsikirja)				x	
Hyvinvoinnin ja terveydenedistäminen sisällytetään maakunnan toimintaa ohjaaviin keskeisiin asiakirjoihin			x		
Päihde ja mielenterveyden palvelurakenteen selkiyttäminen ja kehittäminen huomioiden erityisesti keskeiset kehittämistarpeet (ml. tilannekuva, mittarit ja kokonaisarkkitehtuuri)	x	x	x	x	

Tiedolla johtamisen tietojärjestelmäpalveluiden avulla tuetaan alueen johtamista ja ohjaamista. Vahvistetaan alueellisten palveluketjujen analysointia sekä vahvistetaan alueellista raportointia.	x	x	x	x	x
Yhtenäisen asiakaspalautejärjestelmän muodostaminen ja käyttöönotto kansallinen kehittämistyö huomioiden.	x		x	x	x
Palvelukokonaisuuksien ja palveluketjujen sekä niiden johtamisen rakenteen yhtenäinen määrittäminen. Geneerisen asiakasohjauksen mallintaminen, johtamisrakenteen kuvaaminen ja jatko-suunnitelma kokonaisuuden kuvaamiseksi ja toteuttamiseksi.	x	x		x	
Yhtenäisten valvontakäytänteiden käyttöönotto.	x		x	x	x
Maakunnallisen integroidun TKIO toiminnan vahvistaminen.	x			x	

Taulukko 6. Hankekokonaisuuden toimenpiteet

5.8 Osa-alueessa hyödynnettävät valtakunnalliset toimintamallit ja tietojärjestelmäpalvelut

Maakunnan alueen sähköisten asiointipalvelujen arkkitehtuuri pohjautuu kansalliseen arkkitehtuuriin ja siten tulee huomioiduksi alueellisissa palveluissa. Kansalliset tietojärjestelmäpalvelut on kuvattu osana toteutussuunnitelmaa. Keskeisiä mukana olevia tietojärjestelmäpalveluja ovat Omaolo, suomi.fi-palvelut, Kanta-palvelut ja virtuaalisairaala.

5.9 Kuvaus tehdyn työn skaalaamisesta ja levittämisestä

Sähköiset asiointipalvelut	Valmistellaan sähköisten/digitaalisten palvelujen suunnitelma ja tiekartta alueellisessa yhteistyössä 2020 alkaen ja laajennetaan palvelujen käyttöönottoa alueellisen suunnitelman ja tarpeiden mukaisesti. Sähköisten asiointipalvelujen osalta valmistellaan tietojärjestelmäpalvelujen hankintoja ja käyttöönottoja huomioiden kansalliset palvelut mm. Omaolo -palvelut, suomi.fi-palvelut, etä vastaanotto sekä sähköisen viestinnän tietojärjestelmäratkaisujen osalta vaiheittain alkaen 2020. Edistetään ja laajennetaan sähköisten asiointipalvelujen käyttöönottoa mm. iäkkäiden kotiin vietävien ja omahoitoa edistävien palvelujen sekä perhekeskus kokonaisuutta vaiheittain. Sähköisen asiointipalvelun alustan uudistamisen selvitys tehdään yhteistyössä erityisvastuualueen kanssa vuonna 2020. Aloitetaan sähköisen asiointipalvelualustan migraatiotyö, jossa vaiheittain uudistetaan palveluja ja siirretään käytössä olevia palveluja uudelle alustalle. Sähköisten asiointipalveluja laajennetaan huomioiden sosiaalihuollon yhteiseen järjestelmään siirtymiseen yhteydessä.
Tietoturva	Tehdään alueellinen tietoturvan yhteistyösuunnitelma, mukaan lukien tietosuojat. Tietoturvan ja kyberturvallisuuden varautumisen yhteistyösuunnitelman pohjalta saadaan yhtenäistettyä alueellisesti Sote-organisaatioiden vastuut ja vastuuhenkilöiden tehtävät sekä parannetaan tieto- ja kyberturvallisuuden tilaa ja organisaatioiden reagoitokykyä häiriötilanteisiin. Jalkautetaan suunnitelman mukaisesti alueella vaiheittain.

Taulukko 7. Tehdyn työn skaalaaminen ja levittäminen

5.10 Mahdolliset yhteydet ja suhteet osa-alueeseen liittyviin kehittämishankkeisiin

- Sähköisten asiointipalvelujen osalta tehdään erityisvastuualueen kanssa yhteistyötä mm. alustaratkaisun kehittämisessä.
- UNA-hankkeen kanssa tehdään yhteistyötä mm. asiakkuudenhallinnan ja tietointegraation osalta ja hyödynnetään yhteistä arkkitehtuurityötä.
- SoteDigin kanssa tehdään yhteistyötä mm. Omaolo – palvelun jatkokehityksen osalta ja tiedolla johtamisen osalta (kts. osa-alue2)
- Digi- ja väestöviraston kanssa tehdään yhteistyötä suomi.fi -palvelujen käyttöönoton laajentamiseksi osana digitaalisia palveluprosesseja.
- Kansallisesti tehtävää ensisijaisen asiakastiedon hyödyntämisen arkkitehtuuria noudatetaan ja huomioidaan kansalliset mm. KANTA-palvelut ja niiden hyödyntäminen ja edistäminen osana asiakastietojen saatavuutta.
- Osa-alueen tavoitetilaa on tehty alueellisesta näkökulmasta ja Tulevaisuuden sote-keskusvalmistelu vaikuttaa keskeisesti sähköisten palvelujen ja asiakastietojen edistämisen suunnitelmiin. Etelä-Pohjanmaan alueella on tehty kiinteää yhteistyötä alueen sote-organisaatioiden kanssa ja yhteistyötä jatketaan.

5.11 Osa-alueen kokonaiskustannukset

OSA-ALUE 3 MENOT JA RAHOITUS

MENOT JA RAHOITUS

	Vuosi 2020	Vuosi 2021	Yhteensä
Henkilöstömenot, joista	270 621	584 214	854 835
Projektiin palkattava henkilöstö	40 650	95 625	136 275
Työpanoksen siirto	229 971	488 589	718 560
Palvelujen ostot yhteensä, josta	206 500	489 500	696 000
Asiantuntijapalvelut	109 000	219 000	328 000
Matkustus- ja majoituskustannukset	14 000	12 000	26 000
Koulutuspalvelut			0
Muut palvelujen ostot	83 500	258 500	342 000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	5 000	5 000	10 000
Vuokrat	30 400	54 400	84 800
Muut menot			0
Investointimenot yhteensä, josta	0	0	0
Aineettomat hyödykkeet			0
Koneet ja kalusto			0
Muut investointimenot			0
Menot yhteensä = Kokonaiskustannukset	512 521	1 133 114	1 645 635
- Valtionavustukseen oikeuttamattomat kustannukset			0
- Tulorahoitus			0
- Muu kuin julkinen rahoitus			0
Valtionavustukseen oikeuttavat kustannukset	512 521	1 133 114	1 645 635
Hanketoimijoiden omarahoitusosuus	102 504	226 623	329 127
Muu julkinen rahoitus			0
Haettava valtionavustus	410 017	906 491	1 316 508

6. Osa-alue 4: Yhteistyöaluetasoinen tai muu maakuntien yhteinen kehittäminen

6.1 Osa-alueen tavoitteet

Tavoitteena on sairaanhoitopiirin alueella yhdistää terveydenhuollon ja sosiaalihuollon toimijoiden toiminnanohjauksen osa-alueita. Tuotannonohjaus toteutetaan UNA-hankkeen perusajatuksen mukaisesti käyttämällä hyväksi olemassa olevia ja järjestelmämoduuleja sekä niitä yhdistävällä tietoteknisellä alustaratkaisulla.

Tavoitteena on tehostaa toimintaa toiminnan- ja tuotannonohjauksen tietojärjestelmäpalvelujen avulla.

Tavoitteena on yhteisesti käyttöön tulevalla tuotannon ohjauksella toteuttaa perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon sekä sosiaalipalveluiden mm. palveluprosessien ohjausta ja ennakointia.

Tavoitteena on vahvistaa alueellisen palvelutuotannon ohjausta kehittämällä tietojärjestelmäkokonaisuutta toiminnan- ja tuotannonohjausmoduuleilla

Pidemmän aikavälin tavoite on saavuttaa selkeitä kustannus- ja resurssisäästöjä, yhdistämällä tilojen, laitteiden, logistiikan, henkilöstön sekä prosessien hallinta yhdeksi kokonaisuudeksi. Prosessit ohjaavat toimintaa tehokkaammin, ja taustaprosesseja saadaan automatisoitua. Tämä selkeyttää kansalaisten palvelupolkuja tuomalla läpinäkyvyyttä kokonaisuuteen sekä mahdollistaa digitaalisten palveluiden laajamittaisen käyttöönoton. Tuotannonohjaus parantaa ammattilaisten työntekoa poistamalla heiltä automaation kautta rutiininomaisia tehtäviä, joka taas mahdollistaa ammattilaisten ajankäytön kohdentamisen asiakas- ja potilastyöhön. Toimintojen kustannusseuranta saadaan läpinäkyvämmäksi.

6.2 Osa-alueen toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi

Tuotannonohjauksen suunnittelutyötä tehdään jo nyt maakunnallisena kokonaisuutena, sairaanhoitopiirien välisen yhteistyön merkeissä.

Hankinnan kohteena olevalla ratkaisulla täydennetään käytössä olevien APTJ-järjestelmien olemassa olevia osuuksia (mm. resurssien tilannekuva) ja rikastetaan järjestelmäkokonaisuutta siten, että kustannustehokkaasti pystytään jatkamaan käytössä olevien järjestelmien käyttöikä. Kunkin sairaanhoitopiirin alueella otetaan käyttöön SOTE-integraatiota ja asiakkaan palveluketjuja tukeva toiminnanohjauksen järjestelmä, joka rikasta olemassa olevia APTJ (asiakas- ja potilastietojärjestelmä) järjestelmä kokonaisuuksia.

Hankintaan valmistautumiseen liittyvänä osana toteutetaan perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon sekä sosiaalipalveluiden yhteisellä tuotannonohjauksella kokeilu (Proof of concept = PoC), jonka avulla voidaan ohjata ja ennakoida mm. palveluprosesseihin liittyviä resursseja.

Alueellisen palvelutuotannon ohjausta vahvistetaan kehittämällä tietojärjestelmäkokonaisuutta toiminnan- ja tuotannonohjausmoduuleilla.

6.3 Osallistuvien alueiden/organisaatioiden roolit ja työpanokset hankkeessa

Kuvattu Kanta-Hämeen hakemuksessa (hakijaorganisaatio).

6.4 Osa-alueen toteutusaikataulu ja vaiheistus suhteessa lainsäädännön valmisteluun

Aikataulu vaiheineen on seuraava:

- Määrittely ja kartoitusvaihe 03/2020 – 09/2020
- Proof of Concept – testausvaihe 05/2020 – 8/2020
- Varsinaiset tarjouspyynnöt, neuvottelut sekä hankintavaihe 09/2020 – 04/2021
- Käyttöönoton suunnittelu sekä pilottivaihe 05/2021 – 08/2021
- Käyttöönottovaihe ensimmäisten osioiden osalta 11/2021 – 02/2022
- Alueellisesti käytössä ensimmäisten osioiden osalta 02/2022-06/2022
- Käyttöönoton (toiminnallisuuksien) laajentaminen 11/2022 →

On huomioitavaa, että osa vaiheista ovat meneillään samanaikaisesti.

TIEDOLLA JOHTAMINEN / sote- tuotan- nonohjaus	SYKSY 2020	KEVÄT 2021	SYKSY 2021
	Valmistellaan alueellisen tuotannonohjausjärjestelmän hankintaa yhteistyössä erityisvastuualueen kanssa UNA-yhteistyössä. Mahdollinen PoC	Mahdollinen yhteinen tuotannonohjausjärjestelmäkokonaisuuden hankinta	Toteutusta mahdollisesti voidaan aloittaa asiakas- ja potilas-tietojärjestelmän uudistamisesta (aptj) riippumattomalla osuudella.

6.5 Osa-alueen odotetut konkreettiset tulokset

Tuotannonohjauksen alueellisten ratkaisujen tietojärjestelmäkokonaisuus tukee alueellista ja organisaatioiden toiminnan- ja tuotannonohjausta vaiheittain.

Hankinnan kokonaissuunnittelu on tehty.

Hankintaan liittyvä kokeilu on toteutettu.

Tuotannonohjauksen käyttöönottoa ja pilotointia on suunniteltu. Ensimmäisessä vaiheessa siinä käytetään osin olevia järjestelmämoduuleja sekä niitä yhdistävää alustaratkaisua. Tuotannonohjausta voidaan toteuttaa asiakas- ja potilastietojärjestelmäriippumattomasti hyödyntäen niistä saatavaa tietoa ja yhdistäen ko. tieto mm. resurssitietoihin. (Esimerkiksi tiedossa olevien varauksien ja jonotuksien resurssitarpeiden (mm. tila, henkilöstö) yhdistäminen resurssitietoihin, jolloin voidaan lisätä ennakkointia ja ohjata palvelutuotantoa paremmin ja tehokkaammin.)

6.6 Osa-alueen odotetut toiminnalliset ja taloudelliset vaikutukset

Hankittava tuotannonohjauskokonaisuus laajenee tukemaan alueellista ja alueiden välistä SOTE-integraatiota, tiedonkulkua, asiakasprosessien hallintaa ja palveluketjujen yhtenäistämistä mahdollistavan tietojärjestelmäratkaisun kautta. Tuotannonohjauksen mahdollistama kansalaisten sähköisten palveluiden laajamittainen käyttöönotto muuttaa toimintaa hallitummaksi sekä vähentää peruutuksista johtuvia ”tyhjiä aikoja” terveydenhuollon ammattilaisten työlistoilla.

Asiakkaan palvelupolku on selkeämpi ja kaikkien toimijoiden, mukaan lukien asiakkaan tiedossa. Tuotannonohjaus mahdollistaa tehokkaammin ja taloudellisemmin resurssien kokonaiskäytön. Tämä tarkoittaa käytännössä tiloja, henkilöstöä, laitteita, sekä logistisia kokonaisuuksia. Asiakkaiden palvelupolut saadaan kuvattua tarkemmin, niiden seuranta saadaan tarkaksi sekä kustannukset pystytään laskemaan jokaiselle osa-alueelle / palvelutapahtumalle. Prosessiperusteinen tuotannonohjaus mahdollistaa prosessien optimoinnin sekä osaoptimoinnin, joka taas tehostaa kokonaistoimintaa.

Perusterveydenhuollon, sosiaalihuollon sekä erikoissairaanhoidon palvelut linkittyvät tiiviimmin yhteen. Tuotannonohjaus tulee yhdistämään perusterveydenhuollon sekä erikoissairaanhoidon tehokkaammin yhdeksi kokonaisuudeksi. Tieto liikkuu sähköisesti toimijoiden välillä ja samalla kansalaisten tilannekuva selkenee. Sähköiset järjestelmät lisäävät kansalaisten terveystietoisuutta sekä vaikutusmahdollisuuksia omaan hoitoonsa liittyen. Sosiaalitoimi sekä terveystieteiden palvelut saavat yhteisen tilannekuvan kansalaisen palvelutarpeista yhteisessä käytössä olevasta asiakuudenhallintajärjestelmästä. Osa-alueen kehittämisen pidemmän aikavälin tuloksena on tehostaa perusterveydenhuollon toimivuutta, mahdollistamalla sähköisten palveluiden laajamittaisen käyttöönoton sekä tuomalla sosiaalitoimen ja erikoissairaanhoidon yhteisen toiminnanohjauksen piiriin. Tulevaisuuden terveyskeskus pystyy palvelemaan kansalaisia huomattavasti tehokkaammin tästä yhteistyöstä johtuen.

Alueellisen tuotannonohjauksen avulla voidaan mm. resursseja ja osaamista suunnata tarpeiden mukaisesti ja optimoida tuotantoprosesseja ja sitä kautta tuottaa asiakkaille parempia palveluja oikein kohdennetuilla resursseilla. Ohjelmisto vapauttaa henkilökunnan resursseja asiakas- sekä potilashoidollisiin tehtäviin, tukipalvelutehtävien sijasta. Resursseja pystytään käyttämään tehokkaammin.

Kokonaisvaltaista järjestelmävaihdosta ei ole tarpeellista toteuttaa ja modulaarisuuteen perustuvalla ekosysteemi-rakenteella saavutetaan selkeitä kustannushyötyjä.

6.7 Osa-alueessa hyödynnettävät valtakunnalliset toimintamallit ja tietojärjestelmäpalvelut

Kansallisesti meneillään olevissa hankkeissa mm. Digitalisaation kehittämisen (Omaolo ja 116117-palvelu) ratkaisujen tueksi tarvitaan tehokkaampaa alueellista organisaatioissa olevien resurssien ohjausta.

Kanta-palvelutietojen, erityisesti potilaan omien terveystietojen hyödyntäminen. Suomi.fi-palveluiden hyödyntäminen.

Kansallinen UNA-hankkeen arkkitehtuurin toteuttaminen tässä ratkaisussa on keskeinen osa järjestelmien yhteen toimivuuden varmistamiseksi.

Kansallisesti vastaavaa tuotannonohjauksen ja/tai toiminnanohjaukseen liittyvää hanketta, jolla olisi päälekkäisyyksiä ei ole tiedossa. Tämä hanke tulee olemassa olevia kehittämishankkeita tehostamalla ja yhtenäistämällä palveluprosesseja SOTE-organisaatioiden sisällä ja välillä.

Kansallisen sote-arkkitehtuurityön hyödyntäminen.

6.8 Kuvaus tehdyn työn skaalaamisesta ja levittämisestä

Tuotannonohjaus pyritään rakentamaan teknisesti UNA-hankkeen mallin mukaisesti, jolloin sairaanhoitopiirien tekninen yhteensopivuus on valtakunnallinen. Toiminnallinen yhteensopivuus tullaan rakentamaan vähintään maakunta-tasolle mutta erityisvastuualueen toimintoon tulee laajentamaan yhteensopivuutta yli maakuntarajojen. Tuotannonohjaus käyttää laajalti valtakunnallisia palveluita, esimerkiksi suomi.fi-, omaolo-, UNA-ydin-, sekä Kanta-palveluita.

Valmistellaan alueellisen tuotannonohjausjärjestelmän hankintaa yhteistyössä muiden hankkeessa mukana olevien sairaanhoitopiirien kanssa huomioiden UNA-yhteistyö. Aloitetaan yhteisesti sovittavan kokonaisuuden esim. organisaatioiden välisen tiedon hallinnan osalta erikoissairaanhoidon ja yhden alueellisen toimijan kanssa ja laajennetaan sote-organisaatioiden välisen hankinnan edistymisen ja organisaatioiden omien aikataulujen mukaisesti.

6.9 Osa-alueen kokonaiskustannukset

OSA-ALUE 4 MENOT JA RAHOITUS

	Yhteensä
Henkilöstömenot, joista	75 000
Työpanoksen siirto	75 000
Palvelujen ostot yhteensä, josta	110 000
Asiantuntijapalvelut	103 000
Matkustus- ja majoituskustannukset	7 000
Valtionavustukseen oikeuttavat kustannukset	185 000
Hanketoimijoiden omarahoitusosuus	37 000
Haettava valtionavustus	148 000

6.10 Osa-alueen yhteys ja suhde muihin samaan osa-alueeseen liittyvään valtakunnallisiin tai alueellisiin kehittämishankkeisiin

- UNA-hanke: Ydin ja Kaari -osiot.
- Sairaanhoitopiirien välinen yhtenäinen / yhteensopiva tuotannonohjaus.
- Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelma: PTH-ESH-SOS yhteistoiminta, kansalaisen sähköiset palvelut sekä joustava palvelupolku.
- Alueellinen yhteistyö: APTJ-riippumaton tuotannonohjaus. Tulee tuottamaan niin teknistä kuin toiminnallistakin yhteistyötä.